

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
DIZAINO KATEDRA

DOVILĖ BIELOZAREVIČIŪTĖ
Dailės (oda) magistrantūros studentė

TRANSFORMUOJAMAS INTERJERO OBJEKTAS
BOX - OFFICE
MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas:
Doc. Albinas Kavaliauskas
Recenzentas:
Doc. Gražina Šimoliūnienė

Šiauliai, 2015

ŠIAULIAI UNIVERSITY
FACULTY OF ARTS
DESIGN DEPARTMENT

DOVILĖ BIELOZAREVIČIŪTĖ
Student Master's degree of Art (Leather)

TRANSFORMABLE INTERIOR OBJEXT

BOX – OFFICE

MASTER'S WORK

Research supervisor:

Assoc. Prof. Albinas Kavaliauskas

Rewiever:

Doc. Gražina Šimoliūnienė

Šiauliai, 2015

TURINYS

SANTRAUKA.....	4
SUMMARY.....	5
ĮVADAS.....	6
1. ŽMOGAUS BŪTIES DAIKTIŠKUMO ANALIZĖ.....	11
1.1. Daiktadėžė kaip žmogaus gyvenimo fenomeno simbolinis vaizdinys.....	11
1.2. Talpykla – sąlyginis būties stereotipas.....	12
2. DAIKTADĖŽĖS KAIP INTERJERO AKCENTAI.....	14
2.1. Daiktadėžių kilmės istorijos apžvalga.....	14
2.2. Interjere naudojamos dėžės funkcionalumo ir estetikos požiūriu.....	15
2.3. Talpa daiktams – paskirties ir formų paieškos.....	20
3. ŠIUOLAIKINIO INTERJERO PRIVALUMAS.....	23
3.1. Jaunuolių gyvenamosios patalpos funkcionalumo ir estetikos aktualijos.....	23
3.2. Darbo aplinkos specifika ir poreikiai.....	23
4. DAIKTŲ TRANSFORMACIJA – KELIAS SIEKIANT UNIVERSALUMO.....	25
4.1. Mobilus ofisas – šiuolaikinių dizainerių kūrybos ir inovacijų objektas.....	25
4.2. Dėžė kaip meno objektas kūrybiniuose menininkų sprendimuose.....	29
5. TRANSFORMUOJAMAS INTERJERO OBJEKTAS „BOX – OFFICE“.....	33
5.1. Darbo idėjos koncepcija.....	33
5.2. Meninio sprendimo idėjų generavimas – eskiziniai projektai.....	35
5.3. Kūrybinio projekto įgyvendinimo eigos aprašymas.....	39
5.4. Kūrinio pristatymas fotosesijoje.....	45
IŠVADOS.....	50
REKOMENDACIJOS.....	51
LITERATŪRA.....	52
PRIEDAI.....	54
1 Priedas. Transformuojamo objekto „BOX – OFFICE“ erdviniai meketai.....	54
2 Priedas. Idėjų generavimas - eskizai kompiuteriu.....	56
3 Priedas. CD su elektroniniu darbo variantu.....	60

SANTRAUKA

Magistro darbą sudaro teorinis aprašas, kūrybinė dalis - funkcionalus interjero objektas – „BOX – OFFICE” ir video pristatymas.

Kiekvieno žmogaus gyvenimas neįsivaizduojamas be talpų, kurios vadinamos daiktadėžėmis. Nors jos suvokiamos kaip talpos daiktams, tačiau turi ir perkeltinių prasmių, yra pilnos gyvenimo paslapčių. Nepraradusios aktualumo ir reikalingumo šiandien, savo paslaptینگumu jos daugelį žavi ir sukelia įvairių emocijų.

Teorinėje darbo dalyje pateikiama medžiaga apie daiktadėžę kaip objektą, mobilų ofisą, dėžės – lagamino transformaciją ir universalumą interjete bei kelionėje. Diplominiame darbe nagrinėjamos filosofinės ir meno teorijos apie žmogaus būties daiktiškumą, susiformavusius stereotipus, daikto fenomeno simbolinį vaizdinį.

Funkcionalus interjero objektas - transformuojama daiktadėžė BOX - OFFICE, skirta jauniems, judriems, mobiliems žmonėms. Šio objekto išskirtinumas – daugiafunkciškumas. Jis gali būti dekoratyvus interjero elementas ir funkcionalus daiktas, atliekantis kelias funkcijas. Šis objektas yra lengvai transportuojamas ir transformuojamas kaip kelioninis lagaminas, gali tarnauti saugomų daiktų dėže bei kaip jauno žmogaus darbo vieta.

Pasirinkta paprasta objekto forma, primenanti tradicinę skrynią ar kuparą (vok. koffer, reiškia lagaminą). Tokią formą naudoju tiesiogiai, bet kūrybiškai ją transformavau. Skrynia savo konstrukcija yra labai tvirta, ilgaamžė, patikima ir pritaikyta kelionėms. Jos kaip baldo funkciją iš esmės apsprendžia jos forma. Kūrinyje dominuoja vertikalios, horizontalios odinės juostos, kurios suteikia dėžei – ofisui minimalų dekoratyvumą.

Šiuo kūrybiniu projektu siekiama parodyti, kad objekto formą, funkciją, ergonomiškumą galima ir reikia išnaudoti, taip pat norima paskatinti estetinių sprendimų, ekologiškų medžiagų naudojimą artimiausioje žmogaus aplinkoje.

SUMMARY

This work forms part Masters degree and is composed of a theoretical description, visual project and creative element of functional interior object – BOX - OFFICE.

Most people's lives are now hard to imagine without some form of storage containers. Although these are mostly viewed simply as utility for physical storage of items there exists a deeper, metaphorical association with hidden mysteries and the unknown. Therefore, despite being somewhat mundane, practical and necessary containers generate a level of emotional associations.

Theoretical part provides summary about the box as box to keep stuff, mobile office, box-luggage transformation and being universal in the interior and while travelling. Dissertation is looking at philosophical and artistic side of the box, like human being's home thing, stereotype, symbolic image.

Functional interior object-transformable box, BOX - OFFICE, designed for young and active people. Its multifunctionality is what makes it outstanding. It can be used as decor element or functional thing. Easy to transport, can be used as luggage, a box to keep things safe, or as young person's working station.

The simple object was chosen, reminding of luggage, chest or coffer. However, the form was transformed. Chest is very strong, durable, trusted thing for travelling. Its form decides its functionality. This piece contains vertical and horizontal leather stripes, which give minimal decorations.

The idea if this box is to show that its form can be changed and reused. Also to challenge esthetic decisions, use of ecological material in person's closest environment.

ĮVADAS

Problema. Šiuolaikinėje interjero dizainerių kūryboje dar retai aptinkama panašaus pobūdžio transformuojamų daiktadėžių su studento darbo vieta, kurią galima lengvai transportuoti. Tuo labiau tokių daiktadėžių, kurios būtų išskirtinės, egzistuojančios kaip dekoratyvūs interjero objektai, kelioniniai lagaminai, tačiau kurios būtų ne tik kaip paprasčiausia daiktų talpa, bet ir kaip funkcionalus, mobilus baldas. Esame nuolat apsupti masinės gamybos produktų ir dažnai mūsų kasdieninė aplinka yra kuriama mechaniškai, nesusimąstant nei dėl estetikos, nei dėl efektyvesnio panaudojimo. Taip pat bandoma stebinti rinką pigesnėmis medžiagomis ir gerokai trumpesniu objekto tarnavimo terminu. Įvairiausių modelių, spalvų, technologijų daiktadėžių gamybos pasiūla yra didžiulė, tačiau tai yra masinis gaminytis, kuris dažnai yra standartinis, ne itin kokybiškas, iš pigių ar net neekologiškų medžiagų, be stiliaus išskirtinumo, originalumo ir ergonomiškumo. Pasigendama kokybiškų, išskirtinio dizaino, meninio sprendimo, rankų darbo gaminių.

Šiuo kūrybiniu projektu siekiama parodyti, kad objekto formą, funkciją, ergonomiškumą, galima ir reikia išnaudoti, taip pat norima paskatinti estetinių sprendimų, ekologiškų medžiagų naudojimą artimiausioje žmogaus aplinkoje.

Darbo aktualumas. Norėčiau pabrėžti, kad ši darbo tema artima man pačiai. Mane visuomet domino interjerui skirti transformuojami, plastinių formų objektai. Kuriamų meninių, netradicinių, originalių interjero objektų poreikis aktualus, kadangi esame nuolat apsupti serijinių gaminių bei kenksmingų medžiagų ir dažnai mūsų kasdieninė aplinka užpildyta tiražiniais gaminiais, dominuojančiais rinkoje, kuriuose trūksta originalumo, meninio išskirtinumo ir kokybės. Tokie gaminiai patraukia vartotojus savo žema kaina, kai nelieka pasirinkimo tarp išskirtinio autorinio kūrinio ir tiražinio gaminio.

Pastaruoju metu interjero daiktadėžių dizainas tampa daug universalus ir funkcionalus, pasižymintis įvairiomis technologijomis. Kuriami interjero objektai, naudojant derinius su įvairiomis natūraliomis medžiagomis (tekstile, oda, medžiu). Tačiau rankų darbo interjero daiktadėžių kurios išsiskirtų savo formoma, dizainu, kuriama labai nedaug. Tokie vienetiniai rankų darbo interjero odos objektai tampa vis populiariesni.

Dabar gyvenimo tempas įgauna vis didesnę pagreitį šiame globalėjančiame pasaulyje, kad „<...> įmantresnių telekomunikacijos priemonių sąlygotas pasaulio suvokimas padarė žmones atviresnius „lengvesniai“, lanksčiai, net nomadiškai gyvensenai“ (maggie toy, 2003, p.11). Todėl dizaineriai ir gamintojai vis ieško nebrangių bei paprastų interjero objektų, kuriuos galima gaminti ir parduoti

masiškai. Yra visiems žinoma frazė, kad grožis slypi paprastume. Šiuolaikinės, konceptualios rankų darbo daiktadėžės tarnaus kaip išskirtinis interjero akcentas, papildys bei suteiks interjerui originalumo ir išskirtinumo

Daiktadėžė yra suvokiama kaip talpa daiktams, tačiau ji turi ir kitokių, perkeltinių, semantinių prasmių. Dėžė nuo senų laikų tapo neatsiejama žmogaus gyvenimo dalis. Talpyklose laikydavo, saugodavo svarbius, brangius, reikšmingus daiktus, artimų žmonių paliktas vertybes, šeimos nuotraukas, relikvijas. Dėžėse buvo ir yra saugojami pinigai ir brangenybės. Taip saugojant ir laikant šeimos vertybes, per kartų kartas buvo tikimasi patikimumo ir ilgaamžiškumo. Daiktadėžės fenomenas neprarado savo aktualumo ir reikalingumo ir šiandien, o savo paslaptį daugelį žavi ir sukelia įvairias emocijas.

Darbo objektas. Transformuojami jaunuolio ofiso, darbo baldinė įranga šiuolaikinio dizaino aspektu.

Darbo tikslas. Išanalizavus dėžių transformaciją, funkcionalumą, pritaikomumą, įvairovę, formą, galimybes bei susipažinus su meno filosofų mintimis apie meno objektą, kaip daiktą bei apie meno objekto sąsajas su žmogumi, sukurti originalų odos objektą, transformuojamą daiktadėžę – ofisą, turinčią apibrėžtas funkcijas.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti literatūrinius šaltinius apie daiktadėžę kaip žmogaus būties daiktiškumą, sąlyginį būties stereotipą;
2. Apžvelgti dėžių ir lagaminų istoriją;
3. Šiuolaikinių dizainerių darbų, kuriuose dominuoja dėžė – ofisas, jų transformacija, funkcionalumas, universalumas, tradicinės ir netradicinės formos, apžvalga;
4. Apžvelgti jaunuolių darbo vietos poreikius, patalpos funkcionalumo aktualijas;
5. Parengti darbo eskizus, brėžinius, erdvinis maketus;
6. Padaryti objekto lekalus ir odos ruošinius;
7. Įgyvendinti medžiagoje transformuojamą intrjero, kelioninį objektą;
8. Padaryti darbo fotosesiją;
9. Parengti projektinę dalį (planšetą);
10. Pasiruošti diplomonio darbo gynimui.

Hipotezė: Tikėtina, kad daugiafunkciniai, transformuojami interjero objektai gali turėti žmogaus fenomeno prasmę tarp daikto ir meno kūrinio.

Tyrimų bazė:

Metodologija

1. **Fenomenologija** – tai XX a. filosofijos metodas, kuriuo siekiama aprašyti žmogaus sąmonės turinį ir atskleisti jame esančių fenomenų reiškinių esmes.

2. **Funktionalizmas** – modernios, šiuolaikinės architektūros, dailės ir dizaino kryptis, kurios esminis bruožas – funkcinis tikslingumas (Garbačiauskas R., Tamošiūnas T. 2006, 29).

3. **Konstruktivizmas** – tai XX a. meno kryptis, kuriai būdingas funkcionalumas, racionalumas, technologijų išaukštinimas, būdingos naujumo formų paieškos (Garbačiauskas R., Tamošiūnas T. 2006, 29).

4. **Konceptualizmas** – XX a. moderniosios dailės kryptis, kuriai būdinga įdėjų, koncepcijų menas (Universalus meno žodynas, 1998).

5. **Minimalizmas** – apibūdinamas kaip XX a. II pusės modernioji dailės kryptis, kuriai būdingas objektyvus, shematiškas paprastumas, supaprastintos formos, logika ir nuasmeninimas (Universalus meno žodynas, 1998).

6. **Ergonomika** – (gr. ergo – darbas, nomos – dėsnis) – tai mokslas nagrinėjantis žmogaus ir kitų sistemos elementų tarpusavio sąveika bei pateikianti teorines, praktines žinias, metodus ir duomenis, skirtus nustatyti, kaip pagerinti optimalias darbo sąlygas ir didinti darbo našumą, efektyvumą, saugumą (Ergonomika, žmonių saugos pagrindai, 2009).

Darbo metodai. Teoriniai darbo metodai: problemos, aktualumo, naujumo formulavimas, užduoties konkretizavimas, literatūros ir internetinių šaltinių atranka, analizė, sisteminimas.

Kūrybiniai darbo metodai: eskizavimas pieštuku, kompiuteriu, eskizų atranka, konstrukcinių sprendimų paieška, ervinių maketų darymas mastelyje 1:5, technologiniai bandiniai, sintezė (gr. synthesis – sujungimas, sudarymas, derinimas (Šiukščius, 2005), konstravimas, montavimas, odos klijavimo, siūvimo ir apdailos technologijos.

Projektiniai darbo metodai: Audiovizualinis pristatymas..

Strategija

1 semestras:

1. Darbo temos formulavimas;
2. Originalių sprendimų paieškos, susijusios su interjero objektu „dėžė – ofisas“, „“, analogų paieška ir analizė;
3. Taikomosios dailės parodų lankymas, dalyvavimas Dailės magistrų gynimuose.

2 semestras:

1. Informacijos rinkimas, literatūrinių, internetinių, filosofinių, meninių, dizaino šaltinių nagrinėjimas;
2. Kūrybinės koncepcijos formavimas;
3. Įvado struktūrinių dalių aprašymas;
4. Teorinės darbo dalies rengimas;
5. Prototipų analizė;
6. Eskizinės paieškos.

3 semestras:

1. Eskizavimas kompiuterine programa CorelDraw;
2. Teorinės darbo dalies pildymas, koregavimas, užbaigimas;
3. Projekto darbinių, erdvinių maketų pasirinktu masteliu 1:5 darymas iš kartoninio popieriaus;
4. Kūrybinio, konstrukcinio sprendimo nustatymai;
5. Kūrybinio darbo įgyvendinimas bei planšeto darymas;
6. Galutinio darbo fotosesija;
7. Pasiruošimas galutiniam magistro darbo gynimui.

Darbo naujumas. Magistro darbo naujumas – šiuolaikiškas, transportuojamas, transformuojamas interjero baldinis ir kartu kelioninis objektas. Mobilus gaminy pasišyri funkcionalumu, mobilumu, universalumu, tikslingumu, patikimumu, ergonomiškumu, estetiškumu ir pritaikomumu. Tokios kūrynio savybės šiandien yra aktualios ir reikalingos.

Šiuo darbu norima parodyti daugiafunciškumo galimybes, kai vienu metu norima spręsti keliato poreikių problemą. Tai pirmas tokio pobūdžio interjero ir kartu kelioninis objektas Šiaulių universitete, odos specializacijoje, kuris atlieka ne viena, o kelias funkcijas.

Teorinis darbo reikšmingumas. Teoriniame magistro darbe analizuojamos Lietuvos žymiausių filosofų mintys apie prasmę tarp daikto ir meno kūrinio. Šiame teoriniame darbe atskleidžiamos daiktadėžių, mobilių ofisų, funkcionalumo, transformavimo galimybės.

Praktinis darbo reikšmingumas. Magistro darbo objektas taikomas praktinėje veikloje. Jis skirtas individualiam interjerui ir kelionėms. Transformuojamas interjero objektas išspręstų šiuolaikinės individualios erdvės pritaikymo problemas, taip sukuriant originalią, universalią, išskirtinę aplinką, skirtą įvairiems gyvenimo poreikiams tenkinti čia ir dabar. Taip yra sprendžiamos erdvės išnaudojimo ir taupymo problemos. Taigi projektuojant kūrybinį darbą buvo atkreiptas dėmesys į ergonominius reikalavimus. Toks gaminys yra patogus ir saugus ne tik interjere, bet ir kelionėje. Dėl savo daugiafunkciškumo jis gali būti pritaikytas kaip dekoratyvus ir funkcionalus gaminys interjerui, kaip jauno žmogaus (studento) darbo vieta, kelioninė dėžė – lagaminas, o taip pat kaip saugojamų daiktų dėžė.

Šį kūrybinį objektą atkreips žmonės, kurie domisi naujovėmis, praktiškumu, menu, interjeru ir kelionėmis. Objektu tikimasi parodyti prasmę tarp daikto ir meno kūrinio.

Darbo struktūra.

Teorinė dalis. Įrištas baigiamojo magistrinio darbo segtuvas (1 vnt.) ir CD. Teorinį darbą sudaro: Įvadas, 5 skyriai, išvados, literatūra, rekomendacijos ir 3 priedai. Teorinio darbo apimtis be priedų – 53 psl. Iliustracijų skaičius – 72 pav. Teorinė dalis atspausdinta ant A4 formato spausdinimo lapų. Naudojama Microsoft Word 2007 kompiuterinė programa.

Kūrybinė dalis. Vienas transformuojamas interjero objektas „BOX – OFFICE“ gabaritai: aukštis ir ilgis - 80 cm, plotis – 54 cm. Kėdės aukštis – 45 cm, plotis – 48 cm, atlošo aukštis – 35 cm, sedynės ilgis – 42 cm. Stalo aukštis ir ilgis – 70 cm, plotis - 54 cm. Lentynos ilgis – 40 cm, plotis – 20 cm.

Projektinė dalis. Vienos minutės keturiasdešimt aštuonių minučių trukmės video pristatymas, kuriam sumontuoti buvo naudojamos Corel PHOTO PAINT, Windows Movie Maker kompiuterinės programomis.

1. ŽMOGAUS BŪTIES DAIKTIŠKUMO ANALIZĖ

1.1. Daiktadėžė kaip žmogaus gyvenimo fenomeno simbolinis vaizdinys

Meno teorijos požiūriu, fenomenologija pirmiausia domisi žmogumi, nes sąmonė – visuomenės savimonė: kaip tik čia yra fenomeno modelis, reikšmės atskleidimas sau. Fenomenologijos estetikos šalininkai teigia, kad „<...> pagrindinis fenomenologijos šūkis „Zu den Sachen selbst“ (vok. prie pačių daiktų), t.y. sąmonės nukreiptumas į patį daiktų vidinės esmės suvokimą, kuri dažniausiai niveliuoja kasdienę patirtis“ (Andrijauskas 1995, p. 548). Kaip aiškina Dufrenne‘as, meninė kūryba ir estetinė veikla yra visų kelių, kuriais žengia žmogus, pradžia (Andrijauskas, 1995). Žinoma, kad meno kūrinys atskleidžia savitą žmogaus pasaulį: „<...> įprasmindamas jį, meno kūrinys siunčia mums kreipimąsi iš gelmės ir kartu menininkas įgyja galimybę išreikšti save“ (Andrijauskas, p. 555). Meno kūrinys, o ne meninkas kalba, nes kūrėjas nurodo jį, atskleisdamas pasaulį, kuris yra jo gyvenimas. Galima teigti, kad kūrinys yra vaizduojamojo daiktiškumo, regimųjų vaizdinių, tiesiogiai susijęs su estetinių vertybių gyvenimu (pasauliu) (Andrijauskas, 1995).

Kai kalbame apie meno objektą, susijusį su žmogumi, visų pirma susikuriame savąjį vaizdinį, nes žmogus nėra tik dvasia, bet ir juslinis kūnas, ir gamtos sūnus, kuriam gali būti artima ir gamta. Kūrinio vaizdinys kaip „<...> grynų spalvų harmonija gali turėti vertę žmogui ir gali būti atvaizduotas meno kūrinuose, nors tai ir nebus didysis dailusis menas, tikrasis menas, kuris yra giliai žmogiškas, paliečiąs žmogaus sielos gelmes ir net jo likimo šaknis“ (Grinius, 2002, p. 112). Būtent fenomeno vaizdinys rodo santykį tarp žmogaus ir meno kūrinio, kuris yra kitoks negu tarp žmogaus ir ne meno kūrinio. Tokia santykio specifika išreiškiama žodžiu „estetinis“, kuriuo apibūdiname subjektyvųjį žmogaus bei meno kūrinio santykio aspektą. Objektyvusis žmogaus ir meno kūrinio aspektas dažniausiai vadinamas grožiu. Būtent grožis yra tokia daikto savybė, kuri daro jį estetinio išgyvenimo objektu, tai yra, meno kūrinium. Todėl galime teigti, kad santykis tarp žmogaus ir meno kūrinio (daikto) yra estetinis (Šliogeris, 1988).

Mus supantys daiktai – mūsų pakeleiviai, mums grįžtant namo. Todėl daiktai įtraukiami į mūsų gyvenimo įvykių grandinę nuo gimimo iki mirties (Kačerauskas, 2008).

Apibendrinat galima teigti, kad kiekvieno žmogaus gyvenimą galima sulyginti su daiktadėžės gyvenimo keliu, kuris prasideda nuo mažos dėžutės, į kurią dedamos mažos, bet reikšmingos vertybės, ir kuris tęsiasi link didelės daiktadėžės, pilnos gyvenimo paslapčių.

1.2. Talpykla– sąlyginis būties stereotipas

Pagrindinė mintis, išreikšta Karlo Markso tezėje, yra tokia: „<...> žmogaus būtis yra daiktiška“ (Šliogeris, 1988, p. 7). Todėl visa mus supanti aplinka yra daiktinė, taip pat ir meno kūriniai. Vadinasi, meno kūrinio kaip daikto interpretacija yra materialistinė. Suvokus daiktiškąją būtį, galima suprasti kitus meno kūrinio aspektus (Šliogeris, 1988). Tarkime, daiktadėžė suprantama kaip talpyklos daiktiškoji pusė, bet svarbus ir socialinis bei estetinis aspektai. Daiktadėžė kaip meno kūrinys, daiktų talpykla, siuntinys, baldas, darbo vieta ir t.t. Todėl daiktai kuriami žmogui, nes „<...> mene kūrinys yra daiktas, turintis būtį – savyje“ (Šliogeris, 1988, p. 12).

Aplink supantys meno objektai, daiktai atskleidžia žmogui prasmingus būties aspektus kūrinyje, suteikia nesuinteresuoto džiaugsmo, vadinamo estetinė arba grožine emocija. Taigi meno kūriniai, daiktai atskleidžia žmogiškosios būties gelmes, žmogaus likimą pasauly tarp laimės vilčių (Grinius, 2002).

Sąlytyje su meno kūrinium (daiktu) žmogus sudeda į jį prasmes. Daiktas, patenkantis į kasdienį asmens akiratį, jau yra apaugęs storu, žmogiškųjų prasmių sluoksniu. Vadinasi, pati daikto būtis dažniausiai tapatinama su žmogiškąja jo prasme arba tokių prasmių visuma. Būtent objektas kaip būties stereotipas rodo, kad „<...>daikto būtis yra tai, kuo jis prasmingas žmogui, - tokia yra visiškai natūrali kasdienės žiūros ir kasdienės patirties pozicija“ (Šliogeris, 1988, p. 27). Todėl daikto būtis tapatinama su jo žmogiškąja prasme, jo gyvenimo keliu, visiškai užmirštama, kad daiktas visų pirma egzistuoja kaip būtis savyje ir sau, kaip uždara savarankiška anapus žmogiškoji realybė, t.y., užmirštas daikto objektyvumas, tai, kad daikto būties niekada negalima iki galo ištirpdyti santykiuose, žmogiškose prasmėse bei funkcijose (Šliogeris, 1988).

Dažniausiai žmogaus būtis esti erdviškai apriboto horizonto, kurio niekada negali peržengti, o tik numąstyti ir perteikti anapus jo mąstydamas. Taip mes regime daiktus, todėl ir mūsų, žmonių, kaip baigtinis horizontas yra daiktiškas ir daiktiškai sąlygotas. Todėl žmogus negali pabėgti nuo daiktų, nors ir kaip to norėtų. Jie turi egzistuoti ir yra, nes tik daiktai ontologiškai griežta prasme yra tai, kas iš tikrųjų yra. Būtent kas vyksta su žmogumi, ką jis pats vykdo tiesiogiai ar netiesiogiai, yra dialogas su daiktais. (Šliogeris, 1988). Tai suvokus, „<...> būtent daiktai yra vienintelė reali transcendencija – anapus - žmogiškoji būtis daiktiškųjų būties fenomenų pavidalu“ (Šliogeris, 1988, p. 20).

Kalbant apie daikto sąvoką, žmogui ji yra artimesnė negu daikto būtis. Mūsų aplinkoje atsiveria ne individualūs daiktai, o daiktai chemos: apskritai žmogus, namas, medis, baldas. Visų pirma, kiekvienas daiktas pasirodo kaip funkcija - kaip, su kuo, ką galima daryti, kam panaudoti. Todėl kasdienė žiūra yra anonimiška, nes pripildyta anonimiškų daiktų apskritai. Daiktas žmogui pasirodo ne

tik kaip priemonė, reikmuo, kaip galimas vartojimo objektas ir būties fenomenas, turintis ontologiškai savarankišką bei savyje uždara anapus – žmogiškąją būtį (Šliogeris, 1988).

Mus supantis daiktiškumas yra trapus, nepastovus. Kaip teigia A. Šliogeris, „<...> kokie netvarūs, kokie trapūs, silpni ir birūs yra daiktai, kokia netvirta ir trumpalaikė yra daiktų būtis, koks tragiškai trumpas yra daiktų gyvenimas ir grožis“ (Šliogeris, 1988, 71). Taip pat yra ir su žmogaus gyvenimo būtimi. Daiktas sudarytas iš santykių, nesutampa su jų visuma, kurio būties negalima ištirpdyti be liekanos. Tačiau jei tai įvyktų, išnyktų daiktas, išnyktų ir jo būtis. Tol kol jis egzistuoja ir turi būtį, daiktas visada yra absoliutus. Būtent kiekvienas daiktas yra substancinis individas ir būtent daiktas laikytinas būties prieglobsčiu. Tą patį galima pasakyti ir apie žmogų, kuris dažnai skendi grynojo santykio audroje, kaip ir daiktas, bet joje nepaskęsta ir neištirpsta. Tačiau mirtis - tikriausias ištirpimas grynojo santykio audroje. Kol žmogus gyvena kaip žmogus, tol jis stovi skaidrioje subjekto – objekto priešstatoje bei regi tai, kas anapus jo (Šliogeris, 1988).

Apibendrinant galima būtų teigti, kad žmogaus būtis siejama su daiktiška aplinka, kuri yra tragiška ir trumpa kaip ir žmogaus gyvenimo būtis. Kaip teigia Karlas Marksas, „<...> žmogus yra kūniška, gamtos jėgas turinti, gyva, tikra, juntanti daiktiškoji būtybė, reiškia, jog jis savo esmės, savo gyvenimo išreiškimui turi juntamus objektus, kitaip tariant, jis savo gyvenimą gali išreikšti vien tikrais, juntamais objektais. Būti daiktiškam, natūraliam, juntamam yra tas pats, kas turėti už savęs daiktą, gamtą, jutimą arba būti pačiam daiktui, gamtai, jutimu, kam nors trečiajam“ (Šliogeris, 1988, p. 5).

2. DAIKTŲ TRANSFORMACIJA – DAIKTADĖŽĖS KAIP INTERJERO AKCENTAI

2.1. Daiktadėžių kilmės istorijos apžvalga

Jau nuo senų laikų žmonės naudodavo įvairias talpyklas, į kurias dėdavo jiems svarbius, brangius daiktus. Pirma ir seniausia dėže yra laikomas ryšulys, kuris pagamintas iš audinio ar odos. Tokie ryšuliai žinomi įvairiuose kraštuose, jie egzistavo nuo ankstyvųjų amžių, o kai kurie yra naudojami iki šių dienų. Tai toks ryšulys, kurį galima persimesti per petį ar perkišti lazda, ir jis tarnaus kaip nešulys. Laikui bėgant, žmonės tobulino pirminį ryšulį, kol sukūrė kitokių talpyklų, nešimo priemonių. Tai krepšiai ir maišai.

Vėliau atsiradusi kita transportavimo bei saugojimo talpykla buvo skrynja. Ji atsirado ankstyvaisiais viduramžiais. Skrynios būdavo stambios ir sunkios. Jos buvo gaminamos iš medžio lentų, vytelių ir sutvirtinamos metaliniais apkaustais, nudažomos bei aptraukiamos oda. Jose buvo saugojami svarbūs namų daiktai. Jos turėjo priekyje vidinius užraktus, jų vieta iš išorės būdavo apkalama ornamentuotomis metalinėmis plokštėmis. Skrynių galuose buvo laisvai kabančios geležinės ašos (rankenos). Dėl tvirtumo skrynja būdavo apkaustoma geležinėmis, lygiomis juostomis, kurios būdavo pritvirtinamos kniedėmis su apvaliomis galvutėmis. Tai buvo ne tik saugojimo talpykla, bet ir palydovas ilgose kelionėse (Usačiovaitė, 1998).

Dar būta samdinių skrynelių, skirtų būtiniausiems daiktams susidėti, keliaujant tarnauti pas ūkininką. Jos buvo kaip savotiški lagaminai, juos turėjo ne tik moterys, bet ir vyrai. Jau nuo seno skrynios, kaip kelioninės dėžės, funkcija žinoma Lietuvoje ir Europoje. Taip pat atsirado skrynios atmaina – kuparas (vok. koffer, reiškia lagaminą). Kuparas nuo skrynios savo išvaizda mažai tesiskiria, nes kuparas turi skrynios formą, tik skrynios viršus plokščias, o kuparo dangtis - kaip dėžė iš keturių šoninių lentelių ir viršutinių, skobtų išgaubtai. Kuparai buvo apkaustyti metalu, su užraktais, nėra išvaizdus, tačiau įdomus tuo, kad jo dugne įtaisyti rateliai, kurio nereikia nešti, o galima traukti kaip lagaminą. Seniausias kuparas – gamintas XIX a. pirmoje pusėje. (Usačiovaitė, 1998). Todėl dabartiniai modernūs lagaminai turėjo savo pirmtakus.

Lietuviškos etnografinės skrynios nėra įmantrios, jos lakoniško silueto, konstruktyvių formų, dažnai masyvios, nepasižymintys didele įvairove. Kraičio skrynios savo išraiškingomis formomis, ornamentais ir spalvomis yra puošniausios bei unikaliausios iš visų liaudies baldų.

Skrynja vis tobulėjo, kol atsirado įvairių paskirčių, dydžių, formų skrynios. Tai dėklai, futliarai daiktams. Vėlesniu laikotarpiu skrynios transformaciją pakeitė kabinetai. Tai stačiakampės, skrynelės

formos dėžės, medinės, faneruotos juodmedžiu, o kampuose suploto rutulio formos keturios kojelės. Dėl patikimumo kabineto kampai buvo apkaustyti geležiniais, ažužūriniais, augalinio motyvo apkaustais, o galuose geležinės rankenos. Kabinetas turėjo dureles, aštuonis stalčiukus, kurie turėjo kaulines rankenėles. Kabinetai buvo patogū daiktų talpykla bei darbo vieta (Grabauskas, 2013).

Daug vėliau atsirado lagaminai, kurie paplito dėl savo patogumo, lengvumo kelionėse. Ilgą laiką kelioniniai lagaminai dažniausiai būdavo gaminami iš odos dėl jos patvarumo ir estetinių savybių. Kadangi natūrali oda yra brangi medžiaga, tai buvo ieškoma ir kitokių medžiagų lagaminams gaminti.

2.2. Interjere naudojamos dėžės funkcionalumo ir estetikos požūriu

Interjero objektas, daiktadėžė, egzistuoja kaip daiktas, į kurį sudėtos tam tikros prasmės, tarsi jungiantys meno kūrinį su visuma, vadinama gyvenimu. Pagal funkcionalumą yra tai, kad „<...> kiekvienas daiktas visų pirma pasirodo kaip funkcija, kaip tai, su kuo galima ką nors daryti, ką galima kam nors panaudoti“ (Šliogeris, 1988, p. 25). Vadinasi kiekvienas daiktas, objektas turi ir savo funkciją. Todėl detalės objektuose svarbios ir dėl savo dekoratyvinės funkcijos bei jos yra kaip priemonė estetiniai funkcijai patenkinti. Dekoratyvumo ir funkcijos sąsaja šių dienų dizaine, turi būti svarbi bei tapti privaloma sąlyga kuriant kiekvieną detalę (Kibildis, 2009). Taigi daikto apibrėžimo turinys suteikia daikto esamas savybes t.y. daikto sužmoginimo, jo naudojimo, išdaiktinimo galimybes. Pagrindinė mintis apie daiktą yra ta, kad „<...> regėti daikto savybes, tik jo naudojimo galimybes, tik daikto santykius su kitais daiktais arba jo santykį su žmogumi regėti daikto galimų funkcijų ir funkcijų ryšių visumą, vadinasi regėti ne „patį“ daiktą, o jo abstrakciją. (Šliogeris, 1988, p.26). Galima teigti, kad daiktas žmogui pasirodo kaip priemonė, reikmuo, įrankis bei kaip galimas vartojimo objektas.

Daiktą, objektą ar meno kūrinį, medžiaga, gerai panaudojama, gali padaryti estetiškai vertingesnį. Kaip ir kiekviena medžiaga meno objekte turi reikšmės vaizdavimo būdui ir etetiškumui (Grinius, 2002).

XXI amžiaus visuomenė tampa vis labiau vartotojiška, o moralinės, dvasinės vertybės praranda savo prioritetą. Taip yra todėl, kad „<...> vartotojiškos visuomenės skonį, estetiškes, net gi etines nuostatas lemia daiktiškoji aplinka, kurią formuoja dizainerių kuriami objektai“ (Cieškaitė – Brėdikienė, 2008, p. 348).



9 pav. Funkcinė dėžė– skrynia. 1993 m. Autorius Vytautas Kibildis

Lietuvos dizaineriai įkvėpimo ieško nuostabiame liaudies kultūros palikime. Transformuojant ir adaptuojant liaudies meno formas, dekoru elementus, puošybos būdus, bei motyvus, tobulinant konstrukciją, sukuria labai originalius daiktus. Tokie dizaino baldinės įrangos kūriniai rodo ne tik pagarbą tradicijoms, bet ir liudija mūsų kūrėjų savitumą (V. Kibildis, 2009).

Kūrybiškai sumoderninti ir transformuoti tradiciniai baldų puošybos elementai, ornamentika įkvepia ne vieną šiuolaikinių baldų sprendimą derinant su moderniomis formomis ar sumoderninant tradicinius puošybos elementus. Tokiu kūrybišku keliu pasiekama netikėtų, unikalių rezultatų.



1 pav. Funkcionali odinė daiktadėžė



2 pav. Funkcionali odinė juvelyrinė

Funkcinė sistema – daiktadėžė 1 pav., skirta talpinti laikrodžius. Ją sudaro du skyriai: viršus ir apačia. Viršutinė dalis atidaroma, o apatinė atlieka stalčiaus funkciją. 2 pav., funkcinė daiktadėžė, kuri

savyje talpina, net devyneta skyrių. Kiekvienas atskiras skyrius turi savo sistemą. Šioje juvelyrinėje daiktadėžėje galima sutalpinti daug smulkių papuošalų bei kitų daiktų.



3. pav. Funkionali daiktadėžė „lagaminas - spinta“



4. pav. Daiktadėžė „spinta – lagaminas“

Užsienių dizainerių grupė – Igor Gurovich, Anna Noumova, Eric Belousov 3pav., sukūrė: lagaminą – kėdę, lagaminą – lempą ir lagaminą – knygų spintą viename. Iš lagamino gali virsti šviečiančia interjero detale. Lagamine įmontuota dėžutė su elektros lizdais ir USB jungtimis, todėl nereikia papildomų laidų.

Daugiafunkciniu lagaminu, dizaineris teigia, jog jiems svarbiausia – paskleisti šiuolaikiškumą, universalumą, išskirtinumą, pritaikomumą interjere bei kelionėse. Šie dizaineriai dažnai inspiracijos ieško ergonomikoje, elektronikoje, architektūroje, kuriuos labai žavi moderniosios technologijos. Ši lagamino sistema – tai patogi kelionėje, kuris atlieka kėdės, talpos funkciją, interjere kaip knygų spinta, šviestuvą. Tokie funkciniai gaminiai žavi savo išradingumu bei moderningumu. Dabar modernūs interjero objektai neretai projektuojami taip, kad būtų paslėpta jų konstrukcija, taip sukurti norint pademonstruoti universalumą. Juk funkciniai, modernūs gaminiai, o ypač vienetiniai XXI amžiuje yra aktualūs ir reikšmingi.

(2011). Laikas. Lt. [Žiūrėta 2014 – 07 – 22]. Prieiga per internetą:

<http://www.laikas.lt/lt/info/5020/kelioniu-sezonui-artejant-originalaus-dizaino-lagaminai-foto/>.

Projektuojant mobilius interjero objektus dizaineriui svarbiausia yra funkcionalumas, transformacija, kai vienas objektas pritaikomas kelioms funkcijoms. Vis dėlto pagrindinį dėmesį jie skiria pačiai funkcijai, jo konstrukcijai, ergonomiškumui spalvų paieškai, linijos ir formos harmonijai. Kūrėjams patinka netikėti sprendimai, eksperimentai, nuolatinė naujovių ir savito stiliaus paieška.

Šiandien dizaineriai pristato naują praktišką dizainą, kuris apima funkcionalumą, paprastą naudojimą ir estetišką gaminio integravimą (Žurnalas, Centras, 2014).

4 - tame paveikslėlyje dizaineris suprojektavo kelioninį objektą, atliekanti kelionės funkciją, nes lagaminas yra kaip keliautojo palydovas. Tokie objektai harmoningai integruojasi bet kokioje aplinkoje ir išlaiko eleganciją.

Dar tais laikais, kai kilmingos damos keliaudavo garlaiviais, funkcinis, lagaminas – spinta, buvo privaloma bagažo dalis. Mūsų šiuolaikinėje erdvėje toks meno kūrinys iš medžio ir odos puikiausiai galėtų atstoti miegamojo komodą. Nė viena moteris negalėjo išsiversti su mažu bagažu, net pačios trumpiausios išvykos garderobas užpildydavo spintos dydžio lagaminą, nekalbant kur dar specialūs krepšiai ir dėžės smulkiems reimenims. Toks keliavimo būdas pamažu nyksta, tačiau, dar yra žmonių, kurie keliauja nesivarždami (C. Piras, B. Roetze, 2003).



5, 6 pav. **Odinė daiktadėžė**

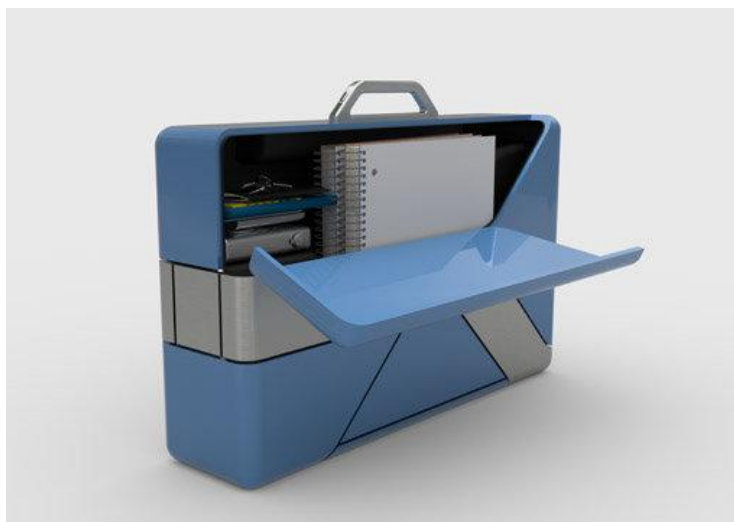
Juk nevisada būtinas didelių gabaritų, lagaminas – spinta ar lagaminas – daiktų talpa, mažesnis jo atitikmuo patogus tuo, kad tilps ir į automobilį, o patį mažiausią lagaminą galima su savimi pasiimti į lėktuvą kaip rankinį bagažą. Taip pat, tokie kaip kajutės lagaminai turi būti kompaktiški, kad tilptų po lova ar spinta. Jie pasižymi paprasta forma, konstrukcija, bet labai originalūs. Kadangi šiais laikais madingas minimalizmas ir paprastumas tam yra iškelta paprastumo sąlyga. Paprastumui pasiekti dabar dažniausiai reikia arba aukštos technologijos, arba visai naujų medžiagų. Dėžės ir lagaminai netik talpina daiktus, bet ir tarnauja kaip siuntinio objektai ilgoms kelionėms (C. Piras, B. Roetze, 2003).



7 pav. Funkcinė odinė daiktadėžė – lagaminas

Svarbų vaidmenį šiuolaikiniame dizaino objekte atlieka natūralių medžiagų išryškinimas, tai medis ir oda. Tai ekologiškos, patvarios, estetiškos ir prestižinės medžiagos, naudojamos nuo senų laikų, kelioniniams lagaminams, dėžių talpykloms bei kitiems objektams gaminti.

Detalės dėžėse svarbios dėl savo dekoratyvinės funkcijos. Individui įprasta matyti grožį, todėl dekoratyvinės detalės yra kaip priemonė estetinei funkcijai patenkinti. Tai ne tik šiuolaikiška, modernu, bet ir logiška – paprasčiausias lagaminas – spinta gali būti ne tik funkcionalus, bet ir gražus, estetiškas, stilingas ir neišsiskirti iš modernaus interjero. Dekoratyvumo, funkcijos ir estetiškumo sąsaja šiandien turi būti svarbi ir tapti privaloma sąlyga kuriant kiekvieną detalę. Taip pat originalios detalės gali būti funkcionalios, galime pasirinkti tokią detalę, kuri iš pažiūros nebūtų panaši į tokią pačią funkciją atliekantčias kitas detales. Objekto ir detalės santykio, medžiagų, stilistikos harmonija kartu su gamyba ir tinkamomis medžiagomis sukuria tobulą vizualų išpūdį (Kibildis, 2009).



8 pav. **Funkcinis lagaminas - paspirtukas**

„Green Energy Motors“ Amerikiečių kompanijos dizainerių grupė, sukūrė įdomų ir jau serijinei gamybai parengtą miesto transporto priemonės prototipą. Šiuo lagaminu siekiama pademonstruoti naują, aktualų šiandien požiūrį – tai, kas estetiška, meniškai vertinga, nebūtinai turi būti brangu ir skirta tik išrinktiesiems. Dizaineriai pabrėžia, kad šiuo metu vis daugiau vertės įgauna paprastumas, ekologiškas požiūris, taupumas, kuris apima ne tik pinigų, bet ir visų gamtos išteklių taupymą". Tai lagaminas, kurį lengvai galima transformuoti į elektrinį paspirtuką.

(2014). Balsas. lt. [Žiūrėta 2014 – 07 – 22]. Prieiga per internetą:

<http://www.balsas.lt/naujiena/785191/amerikieciai-sukure-elekrifikuota-riedanti-lagamina> >.

2.3. Talpa daiktams – paskirties ir formų paieškos

Visais laikais įvairūs menininkai formai skyrė daugiausia dėmesio, kurie ją siejo su turiniu, o kiti jai teikė savarankišką estetinę vertę. Platonas ir Aristotelis formą laikė tobula vertybe, priskirdami jai dieviškąją procesų bei filosofinę būties jėgą. Visai kitaip mąstė Imanuelis Kantas „<...> formai priskyrė gnoseologinę reikšmę, neatskleisdamas daiktų esmės“ (Adomonis, 2008, p. 144). Žinoma, kad forma atspindi menininko individualybę, sugebėjimą mąstyti ir jausti. Tačiau šiandien kiekvienam individui didelę įtaką daro gausus informacijos srautas. Todėl formos fenomenas apima daug taikomosios dailės kūrinių, reikalauja apibūdinti bent svarbiausius formos sudarymo principus (Adomonis J., 2008, p. 144).

J. Grinius teigia, kad nėra idėjos atskirai nuo kūrinio, kaip nėra formos atskirai nuo medžiagos ar idėjos (2002, p. 114). Kuo idėja yra sudėtingesnė ir gilesnė, tuo dailiojo meno kūrinio forma turės būti

sudėtingesnė, įvairesnė, bet kartu kaip vieningesnė, gyvesnė ir originalesnė. Tačiau stipriai reikšmingos idėjos ne visada yra palankios grožybei. Kai kalbame apie sudėtingas, gilią idėjų kūrinio įtaką pavidalui, geriau kalbėti apie formos gyvumą, paprastumą bei originalumą (Grinius, J., 2002).

Šiuolaikiniai dizaineriai daug dėmesio skiria formai, kaip originaliau, įdomiau perteikti talpą daiktams, suteikti jai funkciją ir transformaciją. Pasak J. Grinio sukūrus naują formą „<...> medžiaga drauge su ja sudaro naują daiktą, sukuria naują konkretų pavidalą, kurinio svarbiausius griaučius“ (Grinius, 2002, p. 119). Vadinasi be medžiagos nėra konkretaus pavidalo, o be pavidalo nėra meno kūrinio. Todėl medžiaga yra meno kūrinio neatskiriamu elementu.

Kiekvienas objektas, daiktas ar meno kūrinys turi formą „<...> net medžiaga kuriny yra virtusi forma, nes kūrinio forma, nėra kokia atskira klišė, kuri būtų išpausta medžiagoje, bet medžiaga ir forma yra sutapusios organinėje vienybėje“ (Grinius, 2002, p. 206). Todėl objekto forma techninėmis priemonėmis yra realizuojama medžiagoje.



10, 11, 12, 13, 14 pav. Neįprasto dizaino lagaminai. Autorius, Sarah Jane Williams

Lagaminas - kelionių, atostogų, darbo vietos neišskiriamas draugas, o kuo jis įdomesnis, tuo atostogauti linksmiau ir patogiau. Pagaminti iš medienos, odos, plastiko ar kiotokios medžiagos. Lagaminas gali turėti vieną ar dvi tvirtas rankenas. Dėl papildomos lagamino apsaugos kelionių metu yra užrakinamos užraktu, dėl tvirtumo, saugumo ir patikimumo



15 pav. **Origami stiliškos pagrindu sukurtas Naoki Kawamoto lagaminas**

Sarah Jane Williams ir Naoki Kawamoto žinomi dizaineriai visame pasaulyje dėl savo kuriamų lagaminų, pasižyminčių organiškėmis, lenktomis, plastiškomis formomis. 15 pav. lagaminas suprojektuotas taip, kad būtų paslėpta jo konstrukcija, o sukurtas norint pademonstruoti inovatyvias technikas. Taip tobulinama ir sumoderninama lagamino forma. Tačiau, lagaminas, savo forma neatrodo labai grubus ir harmoningai integruojasi, bet kokioje aplinkoje, kelionėje išlaiko eleganciją. Tokia originali forma yra žavi tuo, kad lagaminas tampa unikaliu, vienetiniu, suteikia kelionėj žaismingumo. Tačiau interjero erdvei, gali įnešti neužgožiančią tamsią spalvą. Tokia organiška lagamino forma tinka moderniam, industriniam interjerui, o griežtos linijos turi savotiško šarmo ir netgi atrodo prabangiai.

Apibendrinant skyriuje pateiktą medžiagą galima teigti, kad dėžių – lagaminų formoms susidaryti didelę įtaką turi naujos technologijos. Naturalu, kad šiandien šis procesas labai dinamiškas, universalus, provokuojantis naujas formas bei įvairovę. Svarbiausias ir reikšmingiausias šiuolaikinės kartos menininkų tikslas, kūrybiškai ieškoti originalių sprendimų, remiantis naujomis technologijomis ir medžiagomis, tenkinti gyvenančios naujų komunikacijų, technologijų aplinkoje, poreikis (Cieškaitė – Brėdikienė, 2008).

3. ŠIUOLAIKINIO INTERJERO PRIVALUMAS

3.1. Jaunuolių gyvenamosios patalpos funkcionalumo ir estetikos aktualijos

Funkcionalumas, konstruktyvumas, tikslingumas, struktūriškumas, transformacija – vienos iš svarbiausių daikto savybių, nes be konstrukcijos ir funkcijos nebūtų daikto kaip objekto.

Šių dienų jaunuoliai turi polinkį praktiškiems, funkcionaliems darbo vietos baldams. Taip, kad jų darbo vieta būtų mobili ir viskas prieinama ranka. Dabar jaunuolio darbo baldai, kaip ir technika yra paslankūs su ratukais, lengvai sulankstomi bei perstatomi. (Petrauskaitė, 2005).

Šiandien aktualūs, darbo vietos sisteminiai baldai, suteikia daugiau laisvės judėti mobiliam jaunimui. Tai transformuojami, sulankstomi, transportuojami darbo baldai, atliekantis ne vieną, o kelias funkcijas. Pavyzdžiui spinta išsitransformuojanti į mažą ofisą, darbo vietą. Būtent tokio tipo darbo ofisai yra aktualūs šiuolaikiniam, mobiliam jaunimui.

3.2. Darbo aplinkos specifika ir poreikiai

Kiekvienas šiuolaikinis dizaineris žino, kad daiktas turi būti ne tik funkcionalus, estetiškai patrauklus, bet ir ergonomiškas, tai yra patogus. Dabar dauguma gaminamų interjero baldų, objektų atitinka šiuolaikinius ergonomikos reikalavimus. Projektuojant ypač daug dėmesio skiriama baldų, praktiškumui, patogumui ir funkcionalumui.

Tam, kad žmogus darbinėje, poilsio vietoje jaustųsi gerai ir patogiai, atsižvelgiama į darbo vietų poilsio zonų patogumą, bei praktiškumą. Projektuojant baldus, biuro ofisų įrangą atsižvelgiama į ergonomikos reikalavimus, sutaupomas darbo vietos plotas, nenukenčia žmonių savijauta bei sveikata. Remiantis šiais reikalavimais, gaminami ergonomiško dizaino gaminiai, atitinkantys žmogaus poreikius, didinantys saugumą, kokybę, darbo našumą, sudarantys optimalias daikto naudojimo sąlygas (Kibildis, 2009).

Kai kalbama apie ofiso baldus, ergonomiškumas yra esminis kriterijus. Projektuojant žmogaus darbo aplinką, siekiama darbo proceso efektyvumo, ergonomikos principai yra svarbesni nei estetiniai dizaino kriterijai. Šiandien dizaino ergonomikos reikalavimų paaisymas yra būtinas ir reikalingas projektuojant (Kibildis, 2009).

Darbo vietos baldus galima vertinti remiantis tokiais kriterijais: vaizdumu (ar gali būti vertinamas kaip gražus ir estetiškas?), funkcionalumu (ar gaminys tiksliai atitinka savo paskirtį?),

naudingumu (ar gaminys gali būti naudojamas efektyviai ir patogiai nieko nebijant, ar jis skirtas asmeniniam naudojimui?) (Kibildis, 2009).

Darbo vieta kurioje reikia susikaupti, kuri turi būti pritaikyta žmogaus profesionaliems poreikiams tenkinti. Juose turime tapti laisvesni ir lankstesni. Kuriant ergonomiškas darbo vietas baldus svarbiausia funkcija ir transformacija (Žurnalas, Namas ir aš. 2013).

Pastaruoju laikotarpiu atsiranda vis daugiau naujovių, kuriant ergonomiškus, gerai dirbančiojo savijautai pritaikytus mobilius baldus. Ofise labai svarbus tinkamas darbo vietas organizavimas, norima, kad baldai būtų patogūs, praktiški ir funkcionalūs, o ypač turėtų būti akcentuojamas baldų poveikis žmogaus savijautai darbo vietoje, kur jis praleidžia didesnę dalį.

Daugiausia dėmesio skiriama sėdinčiojo stuburo apkrovai, o ergonomiškos kėdės sukurtos, kad būtų galima reguliuoti atlošo pasvirimo kampą, taip sumažinat stuburo apkrovą beveik per pus. Taip pat daugiau dėmesio skiriama ir sėdimajai ofiso kėdės daliai, formuojama taip, kad neužspaustų sėdinčiojo kraujotakos sistemos bei gaminama iš ekologiškų medžiagų (Kibildis, 2009).

Ergonominiai darbo stalo reikalavimai, paviršius turi būti pakankamai didelis, kad būtų galima patogiai išdėstyti planšetinį kompiuterį ir dokumentus. Darbo stalo aukštis yra 70 – 72 cm, geriau, jei aukštį galima operatyviai keisti. Toks stalas patogus ir universalus įvairiems darbams atlikti. (Ramonas, Čikotienė, 2009).

Kompiuterizuotos darbo vietas aplinka, turi leisti darbuotojui laisvai judėti – prieiti, keisti kūno padėčiai, kojų bei rankų judesiams atlikti. Labai svarbus ir reikalingas darbo vietas apšvietimas. Bendram apšvietimui reikalaujama naudoti sklaidyto apšvietimo kabinamuosius šviestuvus su liuminescencinėmis lempomis. Taip išvengti tiesioginio arba atspindėto akinimo (Šiukščius, 2005).

Apibendrinat skyriuje pateiktą medžiagą, galima daryti išvadą, kad šiuolaikinio interjero darbo vietas, ofiso privalumas – baldų ergonomiškumas. Tai neišvengiamas dalykas darbo aplinkos poreikiams.

4. DAIKTŲ TRANSFORMACIJA – KELIAS SIEKIANT UNIVERSALUMO

4.1. Mobilus ofisas – šiuolaikinių dizainerių kūrybos ir inovacijų objektas

Moduliniai transformuojami baldai – vienin iš įdomiausių ir funkcionaliausių. Toks moduliųjų baldų kūrimas – itin platus kūrybos ir ieškojimų etapas. Modulinio principu suprojektuoti baldai dažniausiai taikomi interjerams. Modulo kaita aktuali tapo XX amžiaus, pabaigos dizainui, kuriant modulinis baldus, struktūras, išardomas konstrukcijas (V. Kibildis, 2009).

Transformuojami mobilūs ofisai pasižymi universalumu, išskirtinumu, ergonomiškumu, patogumu. Būtent tokie gaminiai yra populiarūs ne tik kaip interjero dėžė, bet ir kaip transportuojamas kelioninis lagaminas, ir mobilus žmogaus darbo vieta.



16 pav. **Lagaminas – darbatalis, daiktų dėžė. Autorius. Lousas Vuittonas**

Menininkas Lousas Vuittonas kūrė lagaminus, kurie priminė krovines dėžes. Netrukus jis ėmė kurti ir modernius lagaminus, kurie buvo lengvi, nepralaidūs vandeniui ir puikiai atrodė. Labai greitai paplito tarp aristokratų bei tapo visų geidžiamu gaminiu. Kiti lagaminų dizaineriai ėmė kopijuoti L. Vuittono kūrybą.

Kliukaitė S. (2013). Kulturpolis.lt. [Žiūrėta 2014 – 07 – 28]. Prieiga per internetą:

<http://www.kulturpolis.lt/dizainas/prancuziskulagaminu-istorijos/>.



17 pav. **Lagaminas** – darbastalis „Sakvojaž“ Autorius, Živilė Markevičiūtė

Lagaminas, iš kurio išsilanksto mobili vienam asmeniui skirta darbo vieta. Tai elegantiško ir mobilaus lagamino, lengvai virstančio darbo vieta. Tai pirmas sukurtas baldas jaunos dizainerės bei pirmoji darbo su baldų gamintojais patiris, kuri yra neįkainojama. Gavusi žinių patobulinti šią idėją, panaudoti spalvingesnes medžiagas ir t.t.

Savo sukurtu gaminiu jauna kūrėja spėliojo, kad daugelis baldų gamintojai turbūt jau yra pripratę prie keistų, neįtikėtų dizainerių sumanymų, kuriuos jiems tenka išpildyti.

(2013). Mano namai. Jaukaus būsto idėjos. [Žiūrėta 2014 – 07 - 28]. Prieiga per internetą: <http://www.manonamai.lt/dizainas/aksesuarai/dizaino-savaiteje-pristatytas-lagaminas-kuriame-galima-dirbti.d?id=61339183#ixzz3FdAgfiZa>.



8 pav. **Spinta - stalas**. Autorius, Laura Petraitytė. Darbo vadovas doc. Povilas Juškaitis

Jaunos dizainerės, Lauros Petraitytės sukurtas universalus, transformuojamas baldas „spinta – stalas“. Tai funkcionalus, kompaktiškas, minimalistinis, lengvai transformuojamas į darbo stalą, o baigus darbą ji yra uždaroma ir tampa stilingu sekretėru. Baldas sukurtas taip, kad būtų galimas lengvai transportuoti bei sandėliuoti. Stalo ir spintos sandėliavimą palengvina surenkama lakštinė konstrukcija, kuri sudaryta iš tvirtos medžiagos – drėgmei atsparios baldinės faneros, laminuotos aukšto slėgio laminatu. Nereikalaujant daug laiko montuojant baldą, naudojamas suveržiamas mazgas bei vyriai, taip suteikiant galimybę jį surinkti ar išardyti. Darbo vietos apšvietimas yra labai svarbus komforto faktorius. Todėl balde integruotas šviesos šaltinis – įleidžiamas led profilis ir kištukiniai lizdai. Šio baldo detalių visumą sudaro kompaktiška darbo vieta individualioje erdvėje, leidžianti operatyviai pertvarkyti į uždarą tūrį – komodą, kuri turi ribas tarp darbo ir laisvalaikio. Kiekvienas baldo skyrelis turi apibrėžtą funkcinę paskirtį, todėl sukelti kūrybinę netvarką darbo metu bus tikrai sudėtinga.

Autorė ypatingą dėmesį skyrė kruopščiam mazgų ir jungčių projektavimui. Šis baldas visiškai tinkamas serijinei gamybai. (2013).

Mano namai. Jaukus būsto idėjos. [Žiūrėta 2014 – 07 - 28]. Prieiga per internetą: <http://www.manonamai.lt/dizainas/aksesuarai/pretdentai-jaunojo-dizainerio-prizas-2013-publikos-prizui-laimeti.d?id=61702819>.



19 pav. **Lagaminas – spinta, darbastalis. Autorius nežinomas**

Milano madų parodoje 2008 metais lagaminą-spintą pristatė odinių baldų lyderė “Poltrona Frau”. Tai transformuojama dėžė- spinta, kuri atlieka net mažo ofiso funkciją. Baldų gamintojas “Poltrona Frau” balduose dažniausiai naudoja švelnias, pastelines spalvas, ekologiškas medžiagas medį, tekstilę

bei aukščiausios kokybės odą. Tai estetiškai išgryninta ir labai funkcionali transportuojama daiktų laikymo sistema bei darbo vieta. Puikiai tinka darbo kambariui ir miegamajame. Iš pirmo žvilgsnio tai – įprasta spinta, bet iš tiesų tai aukštos kokybės daiktų laikymo sistema ir darbo vieta.

(2008). Italų dizaino namai. [Žiūrėta 2014 – 07 – 27]. Prieiga per internetą: <http://milanobaldai08.blogas.lt/>.



20, 21 pav. **Lagaminas – darbastalis. Autorius nežinomas**

Daiktadėžės primena apie pastovų judėjimą, bet tuo pačiu metu išpūdingai atrodo interjere. Tai funkcinis transformuojamas miegamojo staliukas – dėžė, kurią galima nešioti iš vienos vietos į kitą.



22 pav. **Sekcija, darbo stalas ir spinta kartu viename lagamine. Autorius nežinomas**

Apibendrinat skyriuje pateiktą medžiagą, galima daryti išvadą, kad šie funkcionalūs, transformuojamibaldai buvo sukurti siekiant turėti patogią darbo vietą, daiktų talpą, sutaupant interjero erdvių vietas, transportuojant įvairiose kelionėse ir kuo mažiau netvarkos ant stalo.

4.2. Dėžė kaip meno objektas kūrybiniuose menininkų sprendimuose

Daiktadėžės ne tik kaip interjero objektai, bet ir kaip funkcionalūs kūriniai, kurie gali tarnauti ir pašto siuntiniams, kelionėms.

Daiktadėžė yra neatsiejama žmonijos istorijos dalis, dažnai paliečianti žmogaus gyvenimo prasmę, jo nueitą kelią. Su dėžėmis siejasi ištisų kartų likimai. Dėl savo aktualumo prasmės ši magistro tema yra aktuali ir daugumos menininkų kūryboje.



23, 24 pav. Šiuolaikinės interjero daiktadėžės. Autoriu nežinomas

Šiuolaikinės interjero daiktadėžės pasižymi paprasta, švaria, išgryninta keturkampio formos daiktadėžė bei parinktas tinkamas dydžių santykis. Taip pat dominuoja rami, lengva forma, kuriuose vyrauja minimalizmas. Būtent „<...> šiandien minimalizmas suteikia mums viską: aplinką, atvirą gyvenimui ir pokyčiams, galinčią sutalpinti įvairiausias raiškos formas, personalijas ir veiklos rūšis“ (magie toy, 2000, p. 8). Tapus paprasčiausiu dekoratyviniu stiliumi, prarado filosofinę esmę, todėl daugelis menininkų ėmėsi kurti tvarkingus interjero objektus.



25 pav. **Odinių daiktadėžių grupė. Autorius nežinomas**



26 pav. **Odinė daiktadėžė. Autorius, Daniel Lucian**

Daiktadėžės suformuoja bendrą atmosferą kur tikrai nukelia žiūrovą į praeitį ir priverčia pajusti tikrą, kokybišką grožio vertę. Nors dominuoja skirtingos odų spalvos, pagrindinis principas klasikinės daiktadėžės forma. Tokią formą mums jau įprasta matyti, tačiau būdama ir tokia turi savo žavesio. Tai tokia forma, kuri teikia realų daikto dėžės atvaizdą.



27 pav. **Odinė daiktadėžė - skrynja. Autorius nežinomas**

Odinė daiktadėžė truputi išsiskiria iš įprastos daiktadėžės formos, kurioje jau atsiranda lenkta forma, nors nėra labai plastiška, bet keldinama iš skrynios formos. Dėžės konstrukcija labai paprasta, minimali, lengva, kuri laivai gali būti ne tik, talpykla, bet ir dėžė – siuntinys.



28 pav. **Aštuonkampės daiktadėžės.**
Autorius Becky Harris



29 pav. **Odinė daiktdėžė skrybėlei.**
Autorius nežinomas

28 pav., aštuonkampės formos daiktadėžė išlaiko glotnų paviršių, „švaria“ formą. Tokia interjero daiktadėžė gali būti naudojama kaip dėžė staliukas prie miegamojo lovos ant kurio patogų pasidėti raktus ar mobilųjį telefoną. Taip pat ši forma diktuoja ir kaip kėdės paskirtis. Štai 29 pav., odinė interjero daiktadėžė skirta skrybėlei. Akcentuojama jau kitokia forma nei prieš tai analizuotos. Galima išvelgti ir lenktų linijų, kurios formai suteikia įdomumo bei išskirtinumo.



30 pav. **Erdvinių daiktadėžių grupė.**
Autorius nežinomas



31 pav. **Odinių daiktadėžių grupė**
Autorius nežinomas

30 pav. vaiduojama erdvinių daiktadėžių grupė, išsiskirianti iš kitų savo plastikomis, organiškais, lenktomis formomis. Forma primena gamtos motyvus, tai tik įrodo modernumo ir natūralumo darną interjere. Taip pat kiekvienas atskiras modulis gali būti savarankiškas objektas, bet sustūmus modulius, jie organiškai jungiasi vienas prie kito savo forma. Toks dizaino sprendimas dėžei suteikia ne tik savitą išvaizdą, bet ir sėdėjimo komfortą. Prabangos išpūdį sukuria grakščios formos ir

sėdimosios dalies medžiaga – mėlyna oda. Tai atviros konstrukcijos dėžė – poilsio vieta, kai norisi kurybiško laiko, patogiai įsitaisius artimų draugų kompanijoje.

Kaip ir kituose analizuojamuose paveikluose dominuoja ta pati klasikinė dėžės forma, bet išsikirianti faktūriškumu, kuriai suteikia žaismingumo bei įdomumo.

5. TRANSFORMUOJAMAS INTERJERO OBJEKTAS „BOX – OFFICE“

5.1. Darbo idėjos koncepcija

Išanalizavus filosofines ir meno teorijas, daikto ir meno kūrinio tarpusavio santykį, daiktadėžių, mobilių ofisų funkcionalumo, transformavimo tendencijas, asortimentą, bei remiantis ergonominiais dėsniais, įvairiuose šaltiniuose buvo išsiaiškinta dėžių formos, jų konstrukcijos, paskirtis. Suformuota pagrindinė magistro darbo koncepcija, paruoštas teorinis aprašas ir sukurtas daugiafunkcinis, transformuojamasis interjero objektas, kuris atlieka kelias funkcijas.

Kiekvieno žmogaus gyvenimą galima palyginti su daiktadėžės gyvenimo keliu, kuris prasideda nuo mažos dėžutės, į kurią dedamos mažos, bet reikšmingos vertybės, ir kuris tęsiasi link didelės talpos, pilnos gyvenimo paslapčių. Dabar žmonės gyvena didelėse dėžėse, kurios vadinamos namais. Juose žmogus praleidžia savo gyvenimą, siekia užsibrėžtų tikslų. Paradoksalu, bet, palikdamas šią žemę, kūnas užkasamas kartu su didele dėže. Vadinasi, žmogiškoji būtis nuo gimimo iki mirties tampa daiktu, žmonių kūrybine erdve (Kačerauskas, 2008, 229). Todėl daiktadėžė visais laikais buvo, yra ir bus reikalinga žmogaus gyvenimo detalė, priverčianti galvoti apie gyvenimo vertybes.

„BOX OFFICE“ – tai daugiafunkcinis, konceptualus objektas, atskleidžiantis „žmogaus gyvenimo suliginimo su daiktadėžės gyvenimo keliu“ idėją. Dėžė interjere išreiškiama kaip sudedama, pilna žmogaus gyvenimo paslapčių talpa, o mobilus ofisas - kaip santykis tarp individo ir meno kūrinio.

Kūrinys sukurtas naudojant natūralias, ekologiškas medžiagas: medį, odą ir tekstilinį audinį. Pasirinktos minimalistinės jungimo detalės, furnitūra. Siekiama viską pateikti universaliau, originaliau, tarsi vientisą objektą, lengvai transformuojamą į darbo vietą.

Meninio sprendimo paieškos buvo paremtos išlaikyti tradicinę skrynios, kuparo formą. Tai per ilgą gyvavimo laiką susiformavusią skrynios formą. Šią paprastą formą panaudojau savo kūrybiniame darbe kaip dėžės formos prototipą. Dabar yra aktualus minimalizmas ir paprastumas, kadangi paprastume slypi grožis. Paprastumui pasiekti dažniausiai reikia labai aukštos technologijos arba visai naujų medžiagų. Tuo tikslu buvo panaudoti minimalūs dekoru elementai, tai vertikalios, horizontalios odinės juostos su apsiūtais šonais, išorinėje vietoje, taip pabrėžiant, tvirtumą ir ilgaamžiškumą. Dėžės formos korpuso viršus pagamintas panaudojant 1 mm ir 2.5 mm storio kartono popierių. Kitos detalės sukurtos panaudojant faneros lakštą 10 mm storio ir aptraukiant jį oda bei tekstiliniu audiniu. Fanera anksčiau laikyta pigiu natūralios medžiagos pakaitalu. Dabar šiuolaikiniams dizaineriams sunku patikėti, kad vis dar yra ta pati lakštinė klijuotos medienos medžiaga. Ji apdirbta taip, kad iš jos sukurti

interjero objektai, baldai gali būti tarptautinėse dizaino parodose bei geriausiuose interjeruose. Tai medienos produktas gaminamas iš tarpusavyje suklijuotų kelių medienos lakšto lakštų. Žymūs lietuvių dizaineriai Mindaugas Žilionis ir Nauris Kalinauskas Iš faneros gamina baldus., kurie praplėtė šios medžiagos galimybes bei garsina Lietuvos dizaino pramonę pasaulyje iš faneros pagamintais baldais (Super namai, 2014). Atsižvelgiant į objektą kaip į baldą, panaudota natūrali, stambių galvijų oda. Apdorota skirtingais rauginimo būdais ji tampa tvirta, minkšta, gerai priglunda. Tokia oda yra atspari ir patikima, ir dėl šių savo savybių naudojama įvairiems odos gaminiams gaminti. Specifinis natūralios odos kvapas išlieka visą laiką.

Mobiliam ofisui parinkta kieta konstrukcija, dėl to, kad jis yra pritaikomas kaip darbo vieta, transportuojamas įvairiose kelionėse, todėl jam reikia tvirtumo.

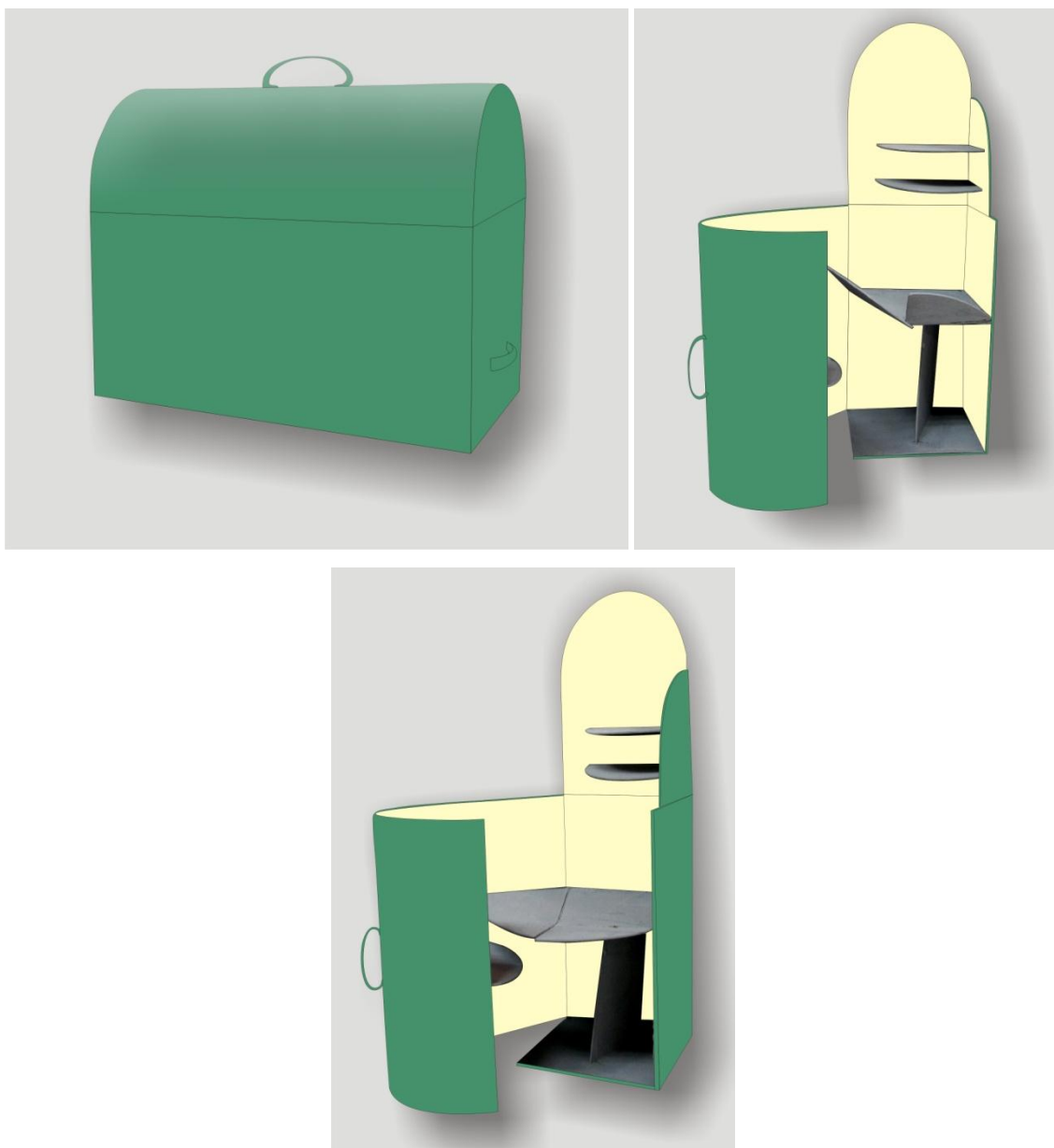
Kūriniui naudojamos trys spalvos: tamsiai mėlyna, pilka ir geltona spalva. Mėlyna spalva simbolizuoja mąstymą, išmintį, protą ir elegantiškumą. Tai šalta, bet pilna energijos spalva. Ji dar vadinama mokslo spalva. Net Šiaulių universiteto atributikoje dominuoja ši spalva. Būtent tokia spalva kūrybiniame darbe užpildo visą išorinę dalį. Taip pat tai yra mėgstamiausia mano spalva. O dizaino požiūriu, tamsiai mėlyna – solidi, santūri, universali spalva, skatinanti susikaupti, neblaškanti – juk tai ir darbo vieta. Geltona spalva – saulės, spindulio, šviesos, kilmingumo, darnumo, protingumo spalva. Ji padeda susikaupti ir suteikia energijos (Adomonis, 2008). Ši spalva dominuoja vidinėje ofiso dalyje, tokios spalvos audiniu aptraukta kėdė. Pilka – neutrali spalva, suteikianti rimties ir stabilumo bei švelninanti visas šalia esančias spalvas (Adomonis, 2008). Vyraujančios spalvos buvo pasirinktos ne atsitiktinai, o atsižvelgiant į darbo vietos spalvinius reikalavimus. Šios spalvos – santūrios, prislopintos bei šaltokos, jos suteikia ofisui dalykiškumo (Klaus M. Bayer, 2003).

Interjero objekto transformuojamos daiktadėžės paskirtis būti dekoratyviu ir funkcionali gaminiu, kuris atlieka kelias funkcijas. Jis skirtas individualiam interjerui, išsprendžiant erdvių problemas. Tai jauno žmogaus (studento) darbo vieta, lengvai transportuojama ir transformuojama. Kartu tai ir kelioninė dėžė - lagaminas bei saugojamų daiktų dėžė.

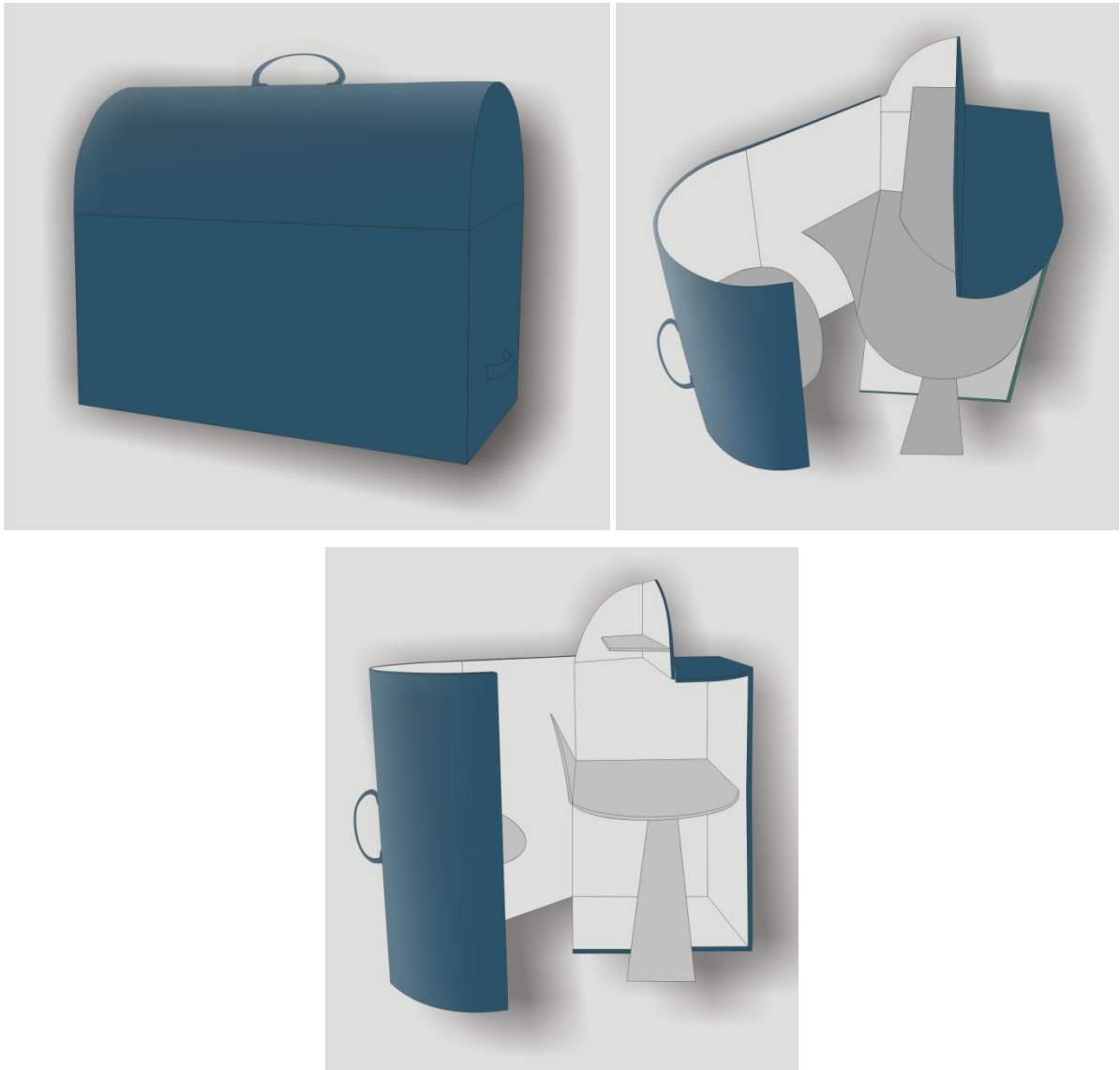
Šiuo kūrybiniu projektu siekiama parodyti, kad objekto formą, funkciją, ergonomiškumą galima ir reikia išnaudoti, taip pat norima paskatinti estetinių sprendimų, ekologiškų medžiagų naudojimą artimiausioje žmogaus aplinkoje. Juk mus supanti aplinka pati reikalauja racialesnių, novatoriškesnių sprendimų, kurie turi plačias perspektyvas ateityje.

5.2. Meninio sprendimo idėjų generavimas – eskiziniai projektai kompiuteriu

Projektuojant kūrybinį darbą, pirmiausia buvo kuriami pirminiai eskizai pieštuku, atskleidžiantys idėją, funkcijos paskirtį. Darbo eigoje buvo sukurti 12 tūrinių maketų variantai, kol atrandamas tinkamiausias sprendimas. Eskizai buvo projektuojami CoralDrawX3 ir PhotoShop kompiuterinėmis programomis. Šios programos dėkingos tuo, kad galima padaryti daug ieškojimų variantų spalviniuose preidimuose, derinti elementus tapusavyje, be to yra galimybė karpyti, pataisyti, kaitalioti detales, dydžius. Pirminiai tūriniai dėžės maketai buvo projaktuojami iš 2 mm storio kartonų, pateikti prieduose (žr. 1 priedas).

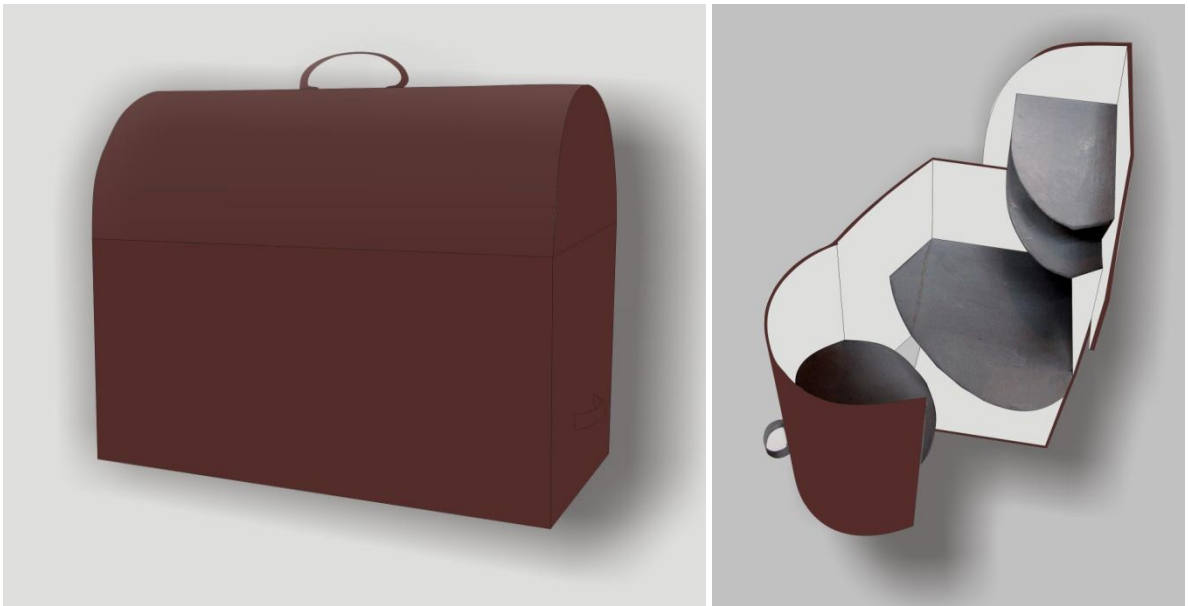


32, 33, 34, 35 pav. Transformuojamo objekto projektinės meninio sprendimo paieškos

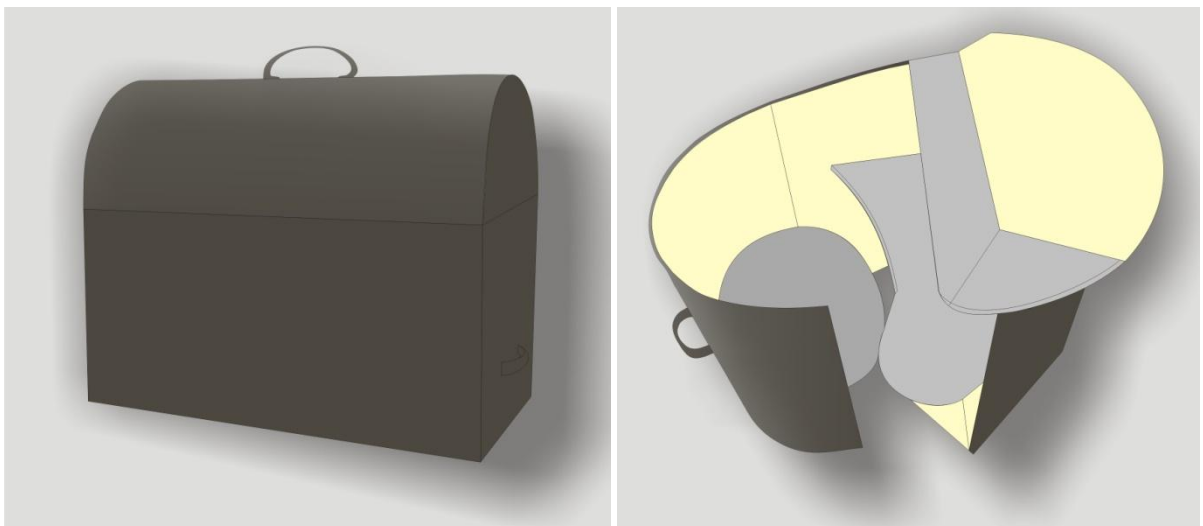


36, 37, 38 pav. **Transformuojamo objekto projektinės meninio sprendimo paieškos**

Projektuojant erdvinis maketus, didelis dėmesys buvo skiriamas ne tik transformacijai, bet ir stalo, kėdės, lentynų proporcijoms. Visi maketai buvo projektuojami tiksliai masteliu 1:5. Kiekvienas maketas suprojektuotas skirtingais transformavimo variantais, prapliačiant mobilio ofiso galimybes. Taip pat buvo atsižvelgta į darbo vietos ergonominius reikalavimus, kad darbo vieta būtų patogi ir saugi žmogui.



39, 40 pav. Transformuojamo objekto projektinės meninio sprendimo paieškos



41, 42 pav. Transformuojamo objekto projektinės meninio sprendimo paieškos



47, 48, 49, 50 pav. Transformuojamo objekto projektas įgyvendinimui

5.3. Kūrybinio projekto įgyvendinimo eigos aprašymas

1. Lekalų gamyba:

- Naudojantis sukurtais tūriniais gaminių maketais bei eskizais pradedame gaminti lekalus.
- Apsakičiuojame užlaidas medžiagos ir odos detalėms.
- Braižome objekto lekalus ant storo, balto batmano popieriaus lapo. Pasižymime detalių centrus, šonus, užlaidas.
- Išpjauname nubraižytus lekalus.

2. Fanieros detalių paruošimas:

- Nubraižome tikslius bėžinius ir duodame gamyklai, kad išpjautų dėžės konstrukcijos detales.
- Nušlifuojame konstrukcijos detales su švitriniu popieriumi
- Impregnuojame medžio klėjais, kad gautų tvirtumą.



51 pav. Išpjauntos dėžės korpusų detalės iš faneros

3. Odinių detalių paruošimas:

- Perkeliame lekalus ant odos gaminio.
- Peiliuko pagalba išpjauname visas reikiamas detales.
- Odos sklembimo mašina nuploniname reikiamas kraštines.



52 pav. Dėžės odiniai lekalai

4. Medžiaginių detalių paruošimas:

- Perkeliame lekalus ant odos gaminio.
- Žirklių pagalba iškerpame visas reikiamas dėžės detales.

5. Tvirtinamoji karkaso konstrukcija



53 pav. Dėžės karkaso konstrukcijos tvirtinimas

6. Dėžės korpuso viršaus išgavimas medžiagoje:

- Viršaus išgavimui klijuojame 1 mm ir 2,5 mm storio kartono popierių.
- Impregnuojame dėžės viršų popieriaus kliais
- Apklijuojame kraftiniu popieriumi keliais sluoksniais
- Lyginame ligintuvu, kad džiūtų ir būtų lygi forma



54 pav. Klijuojamas kartonas, kraft popierius, dėžės korpuso viršus, keliais sluoksniais



55 pav. Paliktas išdžiūti dėžės korpuso viršus

7. Odos juostų siūvimas:

- Nusibraižome reikiamų matmenų juostas
- Išsipjauname detales peiliuko pagalba
- Odinių juostų klijavimas ant odos detalių su „super moment“ kliais



56 pav. Odinių juostų siūvimas ant odos

8. Odinių detalių klijavimas ant faneros

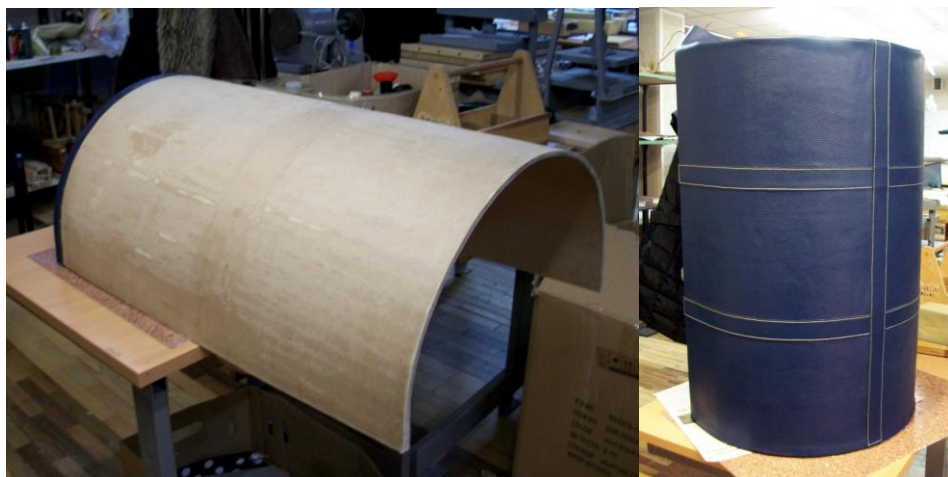
- Ištepame ant nugarinės odos pusės maišytus tapetinius ir lipalo klijus
- Ištepame teptuku maišytus klijus faneros detales
- Klijuojame taip, kad neliktų ant odos iškilusių vadinamų puslių



57 pav. Odos suklijavimas ant korpuso šoninių detalių

9. Viršutinio dėžės korpuso aptaukimas

- Ištepame paruoštus klijus ant odos ir viršutinio korpuso
- Suklijavus viršutinį korpusą, palyginame su ligintuvu tas vietas kur susidarė odos pūslės
- Lyginame užsidėje audinį ant odos, kad tolygiai pasidengtų



58 pav. Dėžės korpuso klijavimas oda

10. Mobilio ofiso sėdimosios vietos paminkštinimas

- Išsimatuojame kėdės atlošo matmenis

- Uždedame kėdės ir atlošo lekalą ant 1,5 cm storio porolono
- Išsikerpame detales ir klijuojame ant sėdimosios vietos



59 pav. Sėdimosios vietos paminkštinimas porolonu, apraukymas barchato audiniu

11. Vidaus detalių aptraukimas oda



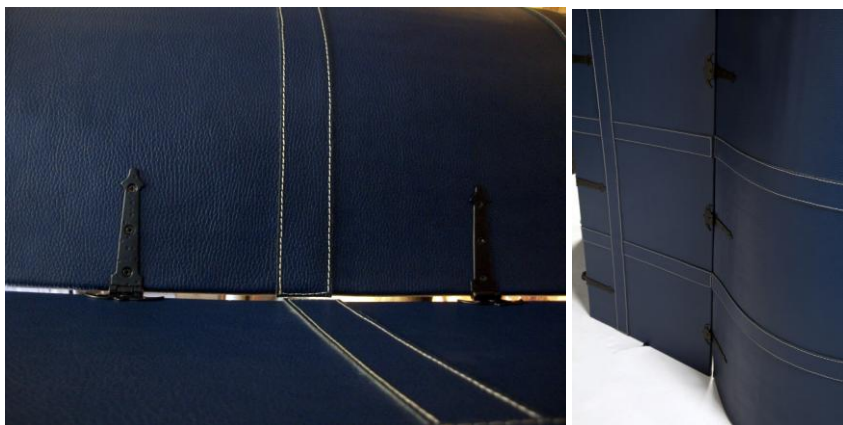
60 pav. Vidaus detalių aptraukimaseko oda

12. Rankenėlių montavimas:

- Peiliuko pagalba išsipjauname odines juostas
- Suklijuojame odinių juostų kraštus su „super moment“ klijais
- Apsiūname rankenėlės juostos kraštus
- Į susiūtą juostą įmauname metalinę rankenėlę



61pav. Pritvirtinta odinė rankena ant viršutinio dėžės korpuso



62 pav. Viršutinio ir šoninio korpuso montavimas metalinėmis vyrėmis



63 pav. Lentynų montavimas metaliniais vyriais

15. Baigiamojo darbo apdaila:

- Nuvalomos ir nuvaškuojamos odinės detalės

5.4. Kūrinio pristatymas fotosesijoje



64, 65 pav. Įgividinto transformuojamo interjero „BOX – OFFICE“ nuotraukos



66, 67 pav. Įgvendinto transformuojamo interjero „BOX – OFFICE“ nuotraukos



68, 69 pav. Įgividinto transformuojamo interjero „BOX – OFFICE“ dekoratyvioji dalis



70 pav. Įgvendinto transformuojamo interjero „BOX – OFFICE“ dekoratyvioji dalis



71,72 pav. Įgyvendinto transformuojamo interjero „BOX – OFFICE“ dekoratyvioji dalis

IŠVADOS

1. Išanalizavus magistro darbo temą, išryškėjo daiktadėžės fenomeno išskirtinė reikšmė tarp daikto ir meno kūrinio.
2. Susipažinau su skirtingomis meno teorijomis, su šiuolaikinių meno filosofų mintimis apie meno objektą, kaip daiktą bei apie meno objekto sąsajas su žmogumi.
3. Atlikus teoriniu šaltinių apžvalgą dėžių tema, prieita išvados, kad talpų funkcijos, formos, pritaikomumas vis kito ir tobulėjo. Nuo ankstyvųjų amžių iki šių dienų talpyklos neprarado savo paskirties (talpinti, saugoti daiktus), bet funkcija žymiai patobulėjo, įtakota modernių technologijų.
4. Daiktadėžė atskleidžia žmogaus gyvenimo suliginimo su daiktadėžės gyvenimo keliu idėja. Į tai reikėtų žvelgti giliau, kaip į filosofinį reiškinį, kaip į funkciją - kaip, su kuo, ką galima daryti, kam panaudoti.
5. Apžvelgus dėžių transformaciją, funkcionalumą, pritaikomumą, įvairovę, galima daryti išvadą, kad šis interjero kelioninis objektas yra neatsiejama žmogaus gyvenimo dalis.
6. Remiantis atlikta įvairių informacinių šaltinių bei medžiagos analize ir sinteze buvo išsiaiškinta dėžių formų ir funkcijų įvairovė, transformacija, jų praktiniai ir estetiniai aspektai.
7. Projektuojant kūrybinį darbą buvo remtasi darbo vietos ergonomikos teorijomis.
8. Dirbant su magistro darbo tema, buvo patobulintos ir išplėtos dalyko žinios, patobulinti odos darbo maketavimo, modeliavimo, konstravimo techniniai ir technologiniai gebėjimai.
9. Išanalizavus šiuolaikinių menininkų dizainerių kuriamų daiktadėžių, mobilių ofisų kūrybą, naudojamų medžiagų bei technologijų įvairovę, praplėtos žinios ir supratimas.
10. Atlikta projektinė dalis leido pagilinti darbo žinias bei įgūdžius, dirbant su kompiuterinėmis programomis CorelDrawX3.ir PhotoShop.
11. Projektuojant ypatingas dėmesys buvo skiriamas objekto transformacijai.
12. Sukurtas funkcionalus interjero objektas, transformuojama daiktadėžė „BOX – OFFICE“, skirta, jauniems, studijuojantiems, mobiliems, judriems žmonėms.

REKOMENDACIJOS

Remiantis magistro darbo surinkta ir išanalizuota teorine medžiaga, gali būti rašomi straipsniai interjero žurnaluose: „Centras“, „Interjeras“, „Namai ir aš“, „Mano namai“ ir t.t.

Kūrybinis magistro darbas - transformuojamas interjero objektas „BOX-OFFICE“ gali būti papildomas sudėtingesne transformavimo būdų įvairove ar tobulinant formų stilistiką, dinamiškumą, plastiškumą.

Daugiafunkcinis objektas išspręstų jaunuolio darbo vietos pritaikymo įvairovėms, įrengimo, transformavimo, ergonomiškumo problemas.

Kūrybinio darbo žiūrovas, stebėdamas prieš save šį objektą, gali savaip išvelgti jo prasmę, bet tuo pačiu tai sužadins jo smalsumą, kas gi yra toje dėžėje?, kokias funkcijas ji atlieka? Taip pat tai paskatins domėjimąsi interjero transformuojamais, daugiafunciniais gaminiais, projektuojant savo darbo erdvę.

Konceptualus, daugiafunkcinis objektas „BOX-OFFICE“ gali būti pritaikytas taikomojo meno parodose ir galerijose bei pristatomas baldų parodoje Litexpo centre, eksponuojamas viešosiose bibliotekose.

Transformuojamąjį objektą „BOX-OFFICE“ siūloma eksponuoti Šiaulių miesto dailės galerijoje po dailės magistrų gynimų, dalyvauti studentų baldinės įrangos dizaino konkurse.

LITERATŪRA

1. Adomonis J. (2008). Nuo taško iki sintezės. VDA leidykla, Vilnius.
2. Andrijauskas A. (1995). Grožis ir menas, estetikos ir meno filosofijos idėjų istorija. VDA leidykla.
3. Bernhard M. Bodmer G. (1998). Universalus meno žodynas: nuo seniausių laikų iki dabarties. leidykla „Šviesa“, Kaunas.
4. Cieškaitė – Brėdikienė L. (2008). Nuo moriso iki morisono. VDA leidykla, Vilnius.
5. Garbačiauskas R. Tamošiūnas T. (2006). Metodiniai patarimai rengiantiems dailės magistrantūros baigiamuosius darbus. Šiaulių universiteto leidykla. Šiauliai
6. Grabauskas K. Baldų stiliai I dalis. Leidykla, Technologija, Kaunas.
7. Grinius, J. (2002), Grožis ir menas. Vilnius.
8. Kačerauskas T. (2008). Tikrovė ir kūryba, kultūros fenomenologijos metmenys. Vilnius.
9. Kibildis V. (2009). Nuo idėjos iki daikto. VDA leidykla.
10. Petrauskaitė B. Jaunuolio kambarys. Nebrangu ir šiuolaikiška. Alma litera leidykla.
11. Piras C. ir Roetzel B. (2003). Ledi: klasikinės moterų mados žinynas, Vilnius.
12. Ramonas Z. Čikotienė D. (2009). Ergonomika. Žmonių saugos pagrindai, Liucijus leidykla.
13. Šliogeris A. (1988). Daiktas ir menas. Vilnius.
14. Usačiovaitė E. (1998). Lietuvių liaudies ornamentai. VDA leidykla.
15. Toy M. (2003). XXI amžiaus interjero idėjos. Didžioji Britanija.
16. Žurnalas „Centras“ (2014). Architektūra. Interjeras. Dizainas. Mada.
17. Žurnalas „Super namai“ (2014).
18. Žurnalas „Namas ir aš“ (2013).

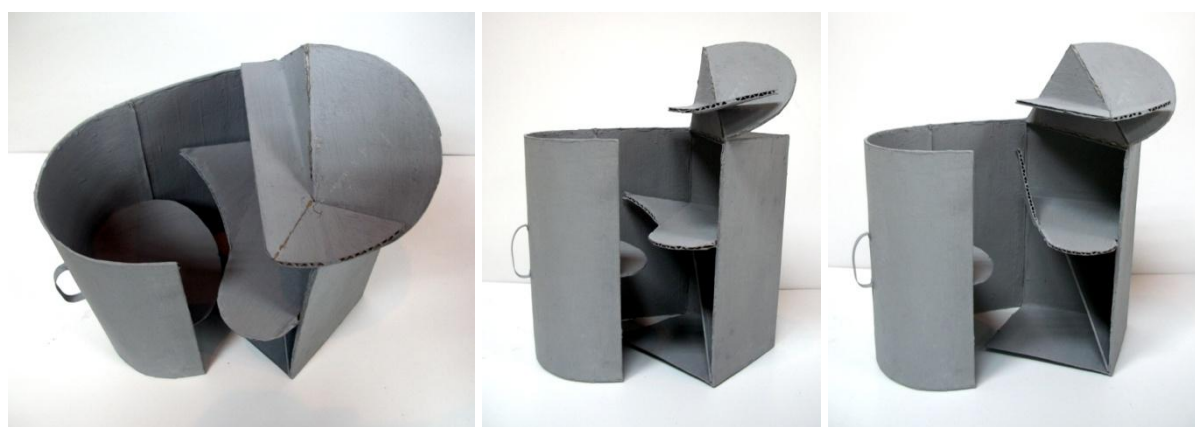
Prieigos per internetą:

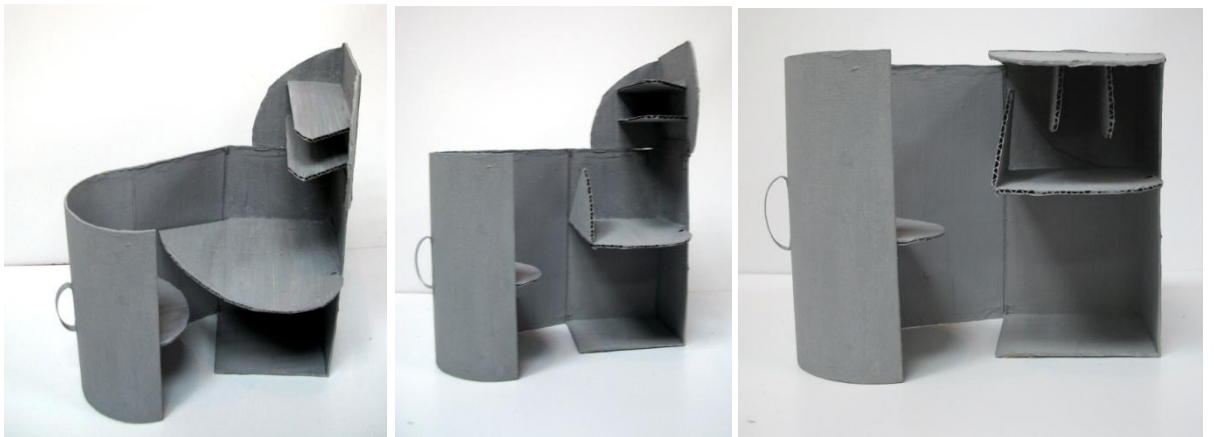
1. Prieiga per internetą: <<http://www.theuniqueboutiquecompany.com/details/267/duo-of-luxury-leather-chests>>. [Žiūrėta 2014 - 02 - 24];
2. Prieiga per internetą: <<http://www.aplaceforeverything.co.uk/home-storage/storage-boxes-faux-leather-tan-x2>>. [Žiūrėta 2014 - 02 - 24];
3. Prieiga per internetą: <http://www.lockhatters.co.uk/Hat_Boxes_Hat_Accessories-list.aspx>. [Žiūrėta 2014 - 02 - 24];

4. [Žiūrėta 2014 - 03 - 10] <<http://providehome.blogspot.com/2012/02/leather-accessories-for-stylish-home.html>>;
5. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 03 -10] <http://www.cococozy.com/2010_03_01_archive.html>;
6. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 04 - 06] <<http://www.homewetbar.com/treviso-leathervalet-box-and-ten-watch-display-case-3016.html?osCsid=b98bd6ddeb543d6f01bcb3455ccbcb3d>>;
7. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 04 - 22] <>;
8. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 04 - 22] <http://www.houzz.com/photos/211889/Octagonal-Leather-Box-Side-Table_mediterranean-side-tables-and-accent-tables->;
9. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 04 - 22] <<http://www.candleandblue.co.uk/Set-of-3-Leather-Trunks>>;
10. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 04 - 22] <http://www.designlaunches.com/furniture/maemei_contemporary_furniture_designs.php>;>
11. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 04 - 22] <<http://www.antiquebox.org/outer-leather-cases/>>;
12. (2014). Balsas. lt. [Žiūrėta 2014 - 07 - 22]. Prieiga per internetą: <<http://www.balsas.lt/naujiena/785191/amerikieciai-sukure-elektrifikuota-riedanti-lagamina>>;
13. [Žiūrėta 2014 - 07 - 27]. Prieiga per internetą: <<http://milanobaldai08.blogas.lt/>>.
14. Kliukaitė S. (2013). Kultūropolis.lt. [Žiūrėta 2014 - 07 - 28]. Prieiga per internetą: <<http://www.kulturopolis.lt/dizainas/prancuziskulagaminu-istorijos/>>;
15. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 07 - 28] <<http://www.manonamai.lt/dizainas/aksesuarai/dizaino-savaiteje-pristatytas-lagaminas-kuriamе-galima-dirbti.d?id=61339183>>;
16. (2013). Mano namai. Jaukaus būsto idėjos. [Žiūrėta 2014 - 07 - 28]. Prieiga per internetą: <<http://www.manonamai.lt/dizainas/aksesuarai/dizaino-savaiteje-pristatytas-lagaminas-kuriamе-galima-dirbti.d?id=61339183#ixzz3FdAgfiZa>>.
17. Mano namai. Jaukaus būsto idėjos. [Žiūrėta 2014 - 07 - 28]. Prieiga per internetą: <<http://www.manonamai.lt/dizainas/aksesuarai/pretendentai-jaunojo-dizainerio-prizas-2013-publikos-prizui-laimeti.d?id=61702819>>.
18. (2011). Laikas. Lt. [Žiūrėta 2014 - 07 - 22]. Prieiga per internetą: <<http://www.laikas.lt/lt/info/5020/kelioniu-sezonui-artejant-originalaus-dizaino-lagaminai-foto/>>;
19. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 07 - 28] <<http://milanobaldai08.blogas.lt/>>;
20. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 07 - 28] <<http://bustoidejos.lt/miegamojo-naktiniai-staliukai/staliukas-is-lagamino-bei-kedes/>>;
21. Prieiga per internetą: [Žiūrėta 2014 - 10 - 05] <<http://arnoldo.blogas.lt/tag/idomu/page/2>>.

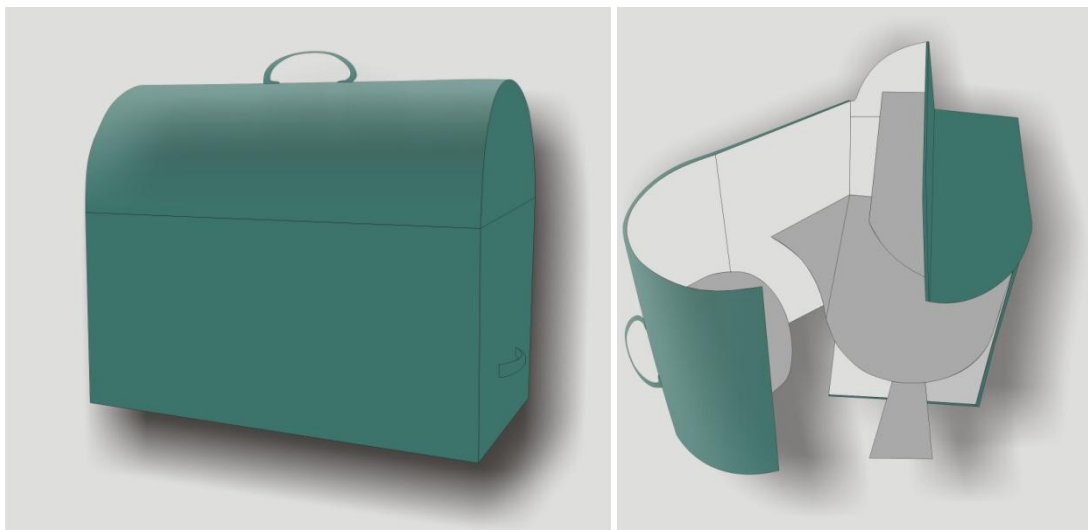
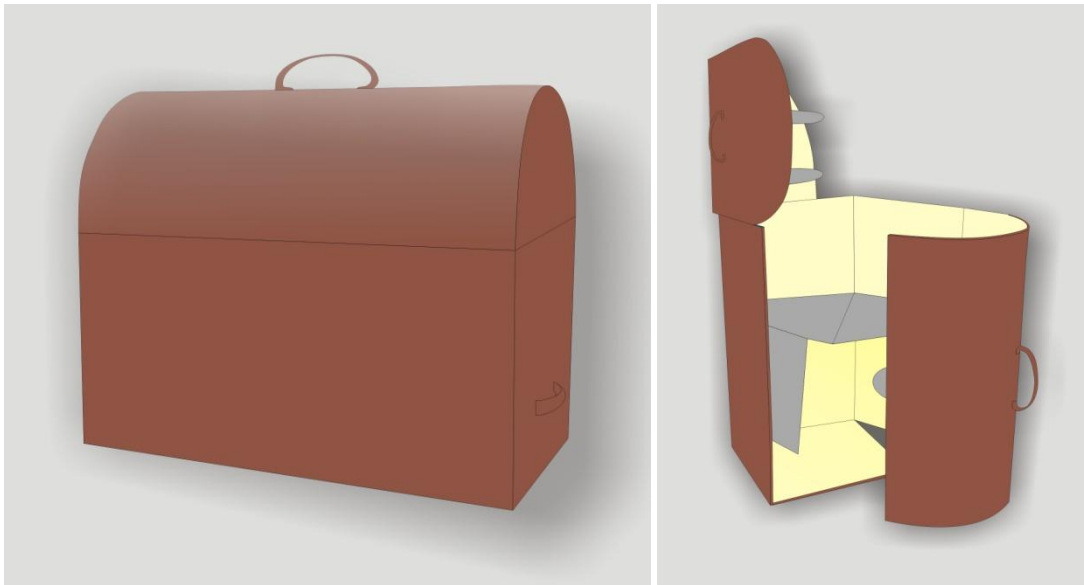
PRIEDAI

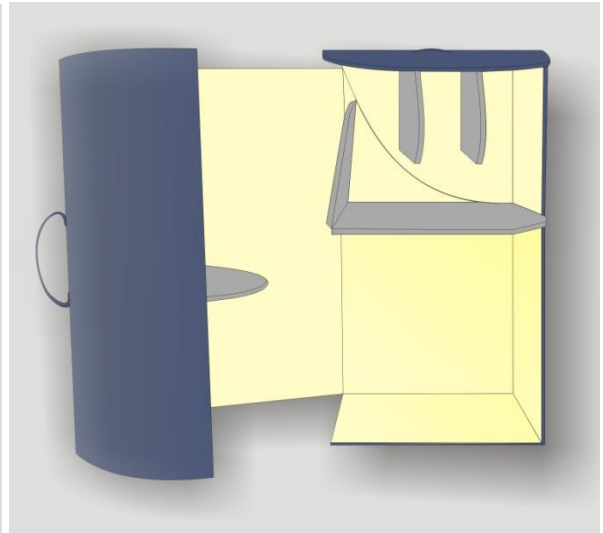
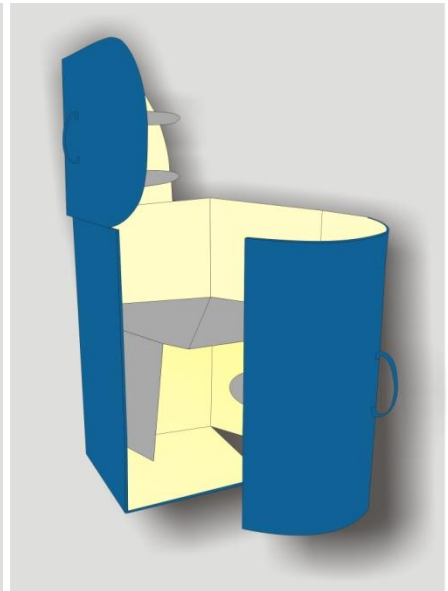
1 Priedas. Transformuojamo objekto „BOX – OFFICE“ erdviniai meketai

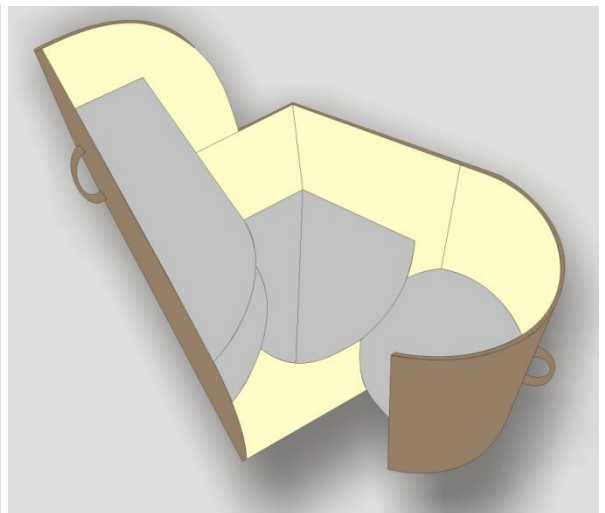
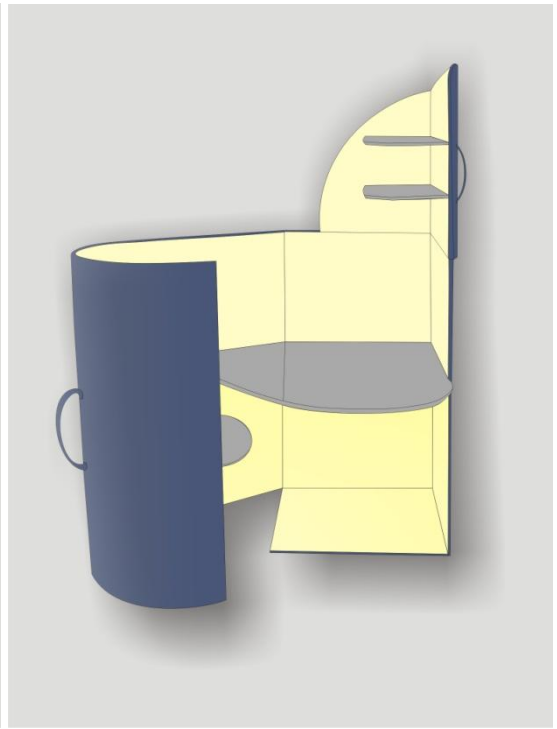
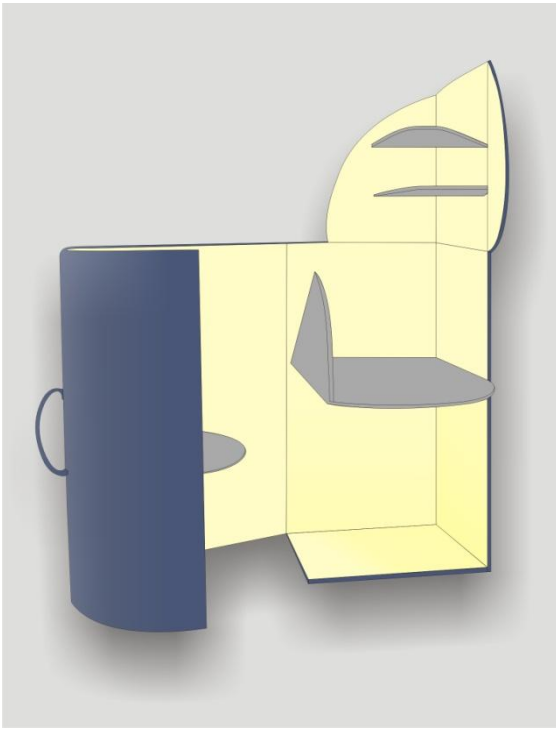


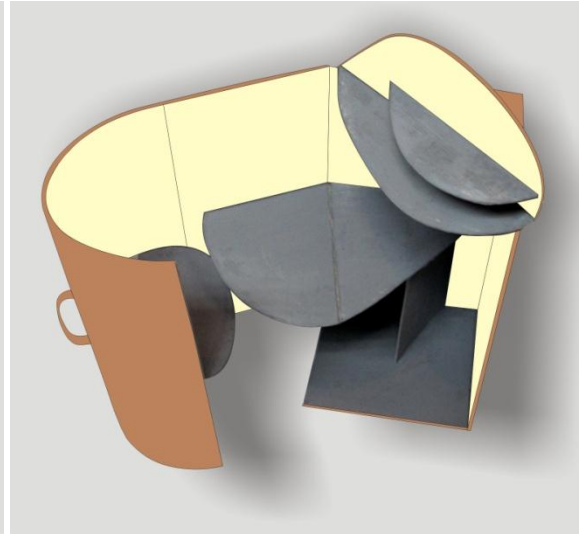
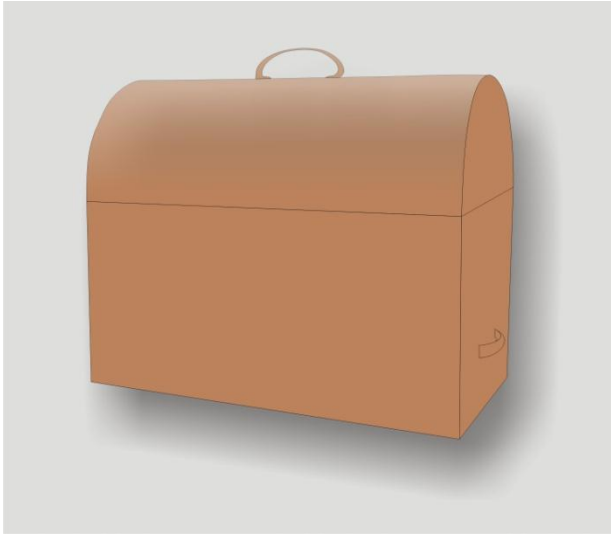


2 Priedas. Įdėjų generavimas - eskizai kompiuteriu









3 Priedas. CD su elektroniniu darbo variantu ir objekto video pristatymu

\

**PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO BAIGIAMOJO (MAGISTRO) DARBO
SAVARANKIŠKUMĄ**

2015-01-__05__
Šiauliai

Aš, Šiaulių universiteto, Menų fakulteto
Dailės magistrantūra (specializacija – oda)
(studijų programos pavadinimas)

studentas (-ė) DOVILĖ
BIELOZAREVIČIŪTĖ,
(studento vardas, pavardė)

Patvirtinu (patvirtiname), kad įteikiamas baigiamasis darbas (*bakalauro, magistro darbo pavadinimas*): **TRANSFORMUOJAMAS INTERJERO OBJEKTAS „BOX – OFFICE“**

yra:

1. Autoriaus (autorių) atliktas savarankiškai ir sąžiningai, jame nėra pateikta kitų autorių medžiagos kaip savos, nenurodant tikrojo šaltinio.
2. Atliktas savarankiškai ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose.
3. Nebuvo to paties autoriaus (autorių) naudotas, pristatytas ir gintas kitoje mokymo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje.
4. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais. Nepateikia nuorodų į kitus darbus, jeigu jų medžiaga nėra naudota darbe.
5. Nėra kitų autorių darbų, jeigu jie nėra nurodyti darbe.
6. Pateiktas visas panaudotos literatūros sąrašas.

Man žinoma, kad už nusirašinėjimą, plagijavimą, kitoki nesąžiningumą ir apgaulinėjimą per atsiskaitymus, atliekant įvairius darbus ir egzaminų sesijos metu baudžiama: neleidžiama perlaikyti egzamino, reikia iš naujo kartoti dalyką (modulį), gali būti šalinama iš Universiteto (dekano teikimu rektoriaus įsakymas).

Dovilė Bielowarevičiūtė
(studento vardas, pavardė) *(parašas)*

**PATVIRTINIMAS APIE ATSAKOMYBĘ UŽ LIETUVIŲ KALBOS TAISYKLINGUMĄ
ATLIKTAME DARBE**

Patvirtinu lietuvių kalbos taisyklingumą atliktame darbe.

Dovilė Bielowarevičiūtė
(studento vardas, pavardė) *(parašas)*